

Pitkäkestoisen matkan vaikutus reppumatkailijaan

John Parta, Oskari Vilen

Tekijä(t) John Parta, Oskari Vilen	
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Pitkäkestoisen matkan vaikutus reppumatkailijaan	Sivu- ja liitesivumäärä 32 + 21
<p>Opinnäytetyö on toteutettu kirjoittajien mielenkiinnosta reppumatkailua kohtaan ja halusta selvittää minkälaisia psykologisia muutoksia kyseinen matkailun muoto pitkäkestoisena aiheuttaa matkailijalle. Tutkimuksen aihe tarkentui opinnäytetyön ohjaajan tekemien ehdotusten pohjalta.</p> <p>Tutkimus toteutettiin matkustamalla Kaakkois-Aasiassa yhteensä noin kolmen kuukauden ajan aikavälillä 15.9.-11.12.2016. Matka aloitettiin Kiinasta ja se jatkui läpi Vietnamin, Kam-bodzhan, Thaimaan, Malesian ja päättyi Singaporeen. Matka toteutettiin reppumatkailun menetelmin pääosin maateitse ja se seurasi reppumatkailijoiden suosimia reittejä, jotta kirjoittajat pääsisivät mahdollisimman lähelle todenmukaista kokemusta reppumatkailusta.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä tutkimuksessa käytettiin autoetnografiaa eli kirjoittajat kuvailevat ja systemaattisesti analysoivat omia ajatuksiaan kirjaamalla niitä esimerkiksi päiväkirjoihin. Aineistoa kasattaessa päiväkirjoja kirjoitettiin ennen matkaa, matkan aikana ja matkan jälkeen. Päiväkirjoihin koottua aineistoa analysoitiin matkan aikana ja matkan jälkeen.</p> <p>Opinnäytetyön alussa selostetaan reppumatkailua käsitteenä, sen historiaa ja sille ominaisia piirteitä. Tietoperustassa kuvaillaan etnografiaa sekä autoetnografiaa tutkimusmenetelminä sekä kokemusten kautta tapahtuvien muutosten taustalla olevia tekijöitä. Tässä osuudessa selostetaan myös niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat reppumatkailijan muodostamaan käsitykseen itselleen vieraasta ympäristöstä ja jotka edelleen vaikuttavat hänen ajattelunsa.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että reppumatkailija kokee matkansa aikana muutoksia ajattelussaan sekä käytännön tasolla oppii uusia taitoja ja selviytymään itselleen uuden kulttuurin sisällä. Reppumatkailijan kokemat muutokset ajattelussaan ovat useimmiten positiivisia, mutta tähän vaikuttaa hänen asenteensa ja kokemuksensa ennen matkalle lähtöä. Päiväkirjan pitäminen jo itsessään koettiin terapeuttiseksi ja kirjoittajat kokivat itse tulleensa matkan aikana itsevarmemmiksi, avoimemmiksi sekä prioriteettiensa muuttuneen.</p>	
Asiasanat Matkailu, Etnografia, Kaakkois-Aasia	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Reppumatkailu.....	3
3	Reppumatkailun aikaansaama muutos	7
4	Etnografia tutkimusmetodina	10
4.1	Etnologia kenttätyönä ja tutkimuksena.....	11
4.2	Etnografian haasteet.....	13
4.3	Tutkimuskenttä ja kulttuurikäsite	13
4.4	Autoetnografia	15
4.4.1	Autoetnografian kehitys	16
5	Tutkimusongelma ja oppimistavoitteet	18
5.1	Lähtökohdat tutkimuksen teolle	18
5.2	Ennakkoluulot, arvot ja normit.....	19
6	Tutkimuksen toteuttaminen.....	21
6.1	Kvalitatiivinen tutkimus	22
6.2	Havainnointi tutkimusmenetelmänä	23
6.3	Tutkimuksen luotettavuus	24
7	Tulokset.....	26
8	Pohdinta	30
	Lähteet	32
	Liitteet.....	33

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia reppumatkailijan kokemaa muutosta hänen vieraillessaan itselleen uudessa maassa sekä uusien kulttuurien vaikutusta reppumatkailijaan. Käymme läpi opinnäytetyössämme reppumatkailun historiaa, merkitystä ja tarkoitusta. Tuomme tekstissä esille omakohtaisia kokemuksiamme ja teimme opinnäytetyötä varten noin kolme kuukautta kestäneen matkan Kaakkois-Aasiaan. Matkan aikana kuljimme pääasiassa maateitse maasta toiseen. Tutkimusmenetelmänä käytimme autoetnografista tutkimusta, joka perustuu tutkijan omien kokemusten analysointiin. Käymme lisäksi lävitse itse termiä ja kuinka olemme soveltaneet kyseistä tutkimusmenetelmää opinnäytetyössämme. Se muodostui tutkimusmenetelmänä parhaiten tutkimuksen tarpeita vastaavaksi vaihtoehdoksi.

Omakohtainen kokemus reppumatkailusta ilmiönä sekä kiinnostus kulttuuritutkimuksen tekoon motivoivat meitä opinnäytetyön tekoon. Autoetnografisen tutkimuksen kautta käsittelemme myös henkilökohtaisia asioita ja perustamme niihin reppumatkailijoiden yleisesti kokemia muutoksia.

Opinnäytetyömme teemme Haaga-Helia ammattikorkeakoululle. Opinnäytetyö prosessimme oli liikkuvaa ja noin puolet siitä on tehty vuoden 2016 syksyn aikana ja tulosten analysointi sekä työn viimeistely toteutettiin keväällä 2017 Suomeen paluun jälkeen. Aiheemme olemme rajanneet omakohtaiseen tutkimukseen, jonka tarkoituksena on kerätä autoetnografian menetelmiä noudattaen kokemuksiamme kuudesta eri Kaakkois-Aasian maasta reppumatkailijan perspektiivistä. Käytimme tiedon keräämiseen päiväkirjoja sekä audiovisuaalisia keinoja.

Opinnäytetyön tavoite on avata lukijalleen reppumatkailijan kokemuksia ja matkailijan kokemaa muutosta pitkän ulkomailla oleskelun seurauksena. Kerromme autenttisesti kokemuksiamme lukijalle ja kerromme, kuinka matkasimme noin 90 päivää läpi kuuden maan ja minkälainen vaikutus sillä oli meihin. Avaamme myös teorian kautta tutkimuksen aiheita. Käytämme opinnäytetyömme lähteinä useita eri matkailualan kirjallisuuteen liittyviä teoksia. Olemme pyrkineet tuomaan esille mahdollisimman laajan ja kriittisen kannan lähteiden käyttöön ja varsinkin teoriatietoon. Käytimme lähdemateriaalia apuna kirjoittaessamme omakohtaista tutkimusaineistoamme päiväkirjoihin.

Kuva 1. Tutkijat lähdössä keräämään aineistoa (Vilen, K. 15.9.2016)

2 Reppumatkailu

Voidaan sanoa, että reppumatkailun aloittivat 1960 -ja 1970-lukujen aikana vallinneen nuorisokulttuurin edustajat, jotka seurasivat mahdollisimman edullisesti maateitse tiettyjä reittejä ympäri Aasiaa ja etenkin Intiaa. Heidän läsnäolonsa auttoi uusia kohteita, kuten esimerkiksi Goaa ja Balia kehittymään. Paikalliset yrittäjät alkoivat tuolloin avata pienen kokoluokan majoitus- ja ravitsemusliikkeitä kohtaamaan kasvavaa tarvetta. Tuohon aikaan ei vielä kuitenkaan tunnettu reppumatkailun käsitettä. Ajan kuluessa reppumatkailu on kehittynyt eri tavoilla ja viime aikoina esimerkiksi Kaakkois-Aasiassa on ollut nähtävissä jatkuvasti enemmän eurooppalaisia nuoria reppujensa kanssa. Reppumatkailijoilla oli ennen usein tietynlainen pukeutumistyyli, johon kuului paikallisia ja edullisia vaatteita. Nyt he usein pukeutuvat -kansainvälisten merkkien vaatteisiin ja matkustavat suoraan minibusseilla kohteesta toiseen. Joillakin alueilla paikalliset kohdistavat palvelunsa juuri tälle kohderyhmälle ja tarjoavat heille todella paljon erilaisia palveluita. (Hannam, Diekmann & Hampton 2010, 9, 17.)

Reppumatkailun suosion kasvaessa on se samanaikaisesti hajautunut ja tämä kehitys on tuonut mukanaan turistik, jotka matkustavat repun kanssa, mutta matkustavat vain viikkojen ajan. Reppumatkailulle tyypillistä onkin pidemmät usein kuukausien mittaiset matkat. Nämä uudenlaiset matkailijat ovat paremmin toimeentulevia ja suosivat korkeampitasoista majoitusta, mikä on tuonut markkinoille esimerkiksi hieman kalliimpia hostelleja. Kolmas muutos on uusien kansalaisuuksien edustajien liittyminen reppumatkailijoiden kulttuuriin. Esimerkiksi israelilaiset ovat alkaneet suosia Thaimaata ja aasialaisetkin ovat aloittaneet Kaakkois-Aasiassa liikkumisen. Aasialaisia reppumatkailijoita näkee vielä toistaiseksi vähän muiden maanosien kohteissa, mutta heidän voi odottaa siirtyvän sinne talouden kehityessä monissa alueen maissa. (Hannam, Diekmann & Hampton 2010, 18.)

Reppumatkailua on tutkittu laajemmin 1980-luvulta lähtien ja reppumatkailijat ovat muuttaneet vähän ymmärretystä ilmiöstä suureksi segmentiksi kansainvälisessä turismissa. (Hannam, Diekmann & Hampton 2010, 18). Taulukon 1 mukaisesti reppumatkailijat voidaan jakaa neljään ryhmään, joista jokaisella on omat motiivinsa matkustamiselle.

Taulukko 1. Reppumatkailijoiden luokittelu (van Egmond 2007, 138)

Nautintoja etsivät	Valtavirran reppumatkailijat	Omistautuneet reppumatkailijat	Pioneerit
<ul style="list-style-type: none"> -Etsivät viihdettä ja valitsevat kohteensa sen mukaisesti -Valitsevat suosittuja kohteita -Eivät tingi mukavuudesta -Eivät ole kiinnostuneet autenttisuudesta -Eivät hae kokemuksia luonnosta tai kulttuurista -Tämän ryhmän matkustajien määrä riippuu kohteesta -Matkustavat lyhyen aikaa 	<ul style="list-style-type: none"> -Valitsevat suosittun reppumatkailu reitin -Valitsevat kohteet usein matkaoppaiden mukaan -Ovat tiettyyn pisteeseen asti valmiita tinkimään mukavuudesta -Haluavat oppia uutta -Autenttisuus tärkeää, mutta neuvoteltavissa -Saavuttavat edellistä ryhmää syvemmän kokemuksen -Suurin osa reppumatkailijoista kuuluvat tähän ryhmään -Sekä lyhyt- että pitkäaikaisia reppumatkailijoita 	<ul style="list-style-type: none"> -Pyrkivät menemään sinne, minne muut eivät mene -Menevät suosituimpien nähtävyyksien sijasta muualle -Ovat tiettyyn pisteeseen asti valmiita tinkimään mukavuudesta -Haluavat todella oppia uutta ja ovat kontaktissa paikallisiin enemmän -Autenttisuus tärkeää -Syvät kokemukset tärkeitä -Muodostavat pienen osan reppumatkailijoista -Pitkäaikaisia reppumatkailijoita 	<ul style="list-style-type: none"> -Menevät täysin uusille alueille, joilla muita matkailijoita ei ole -Välttelevät turistikkohteita -Ovat valmiita luopumaan mukavuuksista täysin -Haluavat todella oppia ja ovat kontaktissa paikallisiin -Autenttisuus todella tärkeää -Syvät kokemukset tärkeitä -Muodostavat erittäin pienen osan reppumatkailijoista -Pitkäaikaisia reppumatkailijoita

Reppumatkailijat poistuvat jatkuvasti mukavuusalueeltaan ja heidän on mukauduttava siihen. Samalla matkustamisen kautta etenkin länsimaalaiset kuluttajat etsivät uusia kokemuksia, joilla kasvattaa itseään ja omaa ”tarinaansa” jatkuvasti. Monet hakevat juuri positiivisia kokemuksia, mutta negatiivisena koettavat asiat ovat monelle reppumatkailijalle arkea ja ne toimivat myös heitä yhdistävänä tekijänä. Ne koetaan usein autenttisina ja erilaisina verrattuna jokapäiväiseen elämään puhtaassa ympäristössä. Löytääkseen omasta ympäristöstään poikkeavia kokemuksia on matkailijan lähdettävä oman mukavuusalueensa ulkopuolelle. Tällaisia tilanteita yhdistäviä tekijöitä ovat usein turvallisuuden väheneminen ja hygienian puute. (Hannam, Diekmann & Bell 2010, 114-115.)

Henkilön oma kulttuuri muokkaa hänen elämäntavoistaan ja käyttäytymismalleistaan tietynlaiset. Kun nämä tavat hylätään ja siirrytään täysin toisenlaisen kulttuurin ja ympäristön piiriin se koetaan epämieluisena ja uhkaavana varsinkin pitkään jatkuvana. Nykyaikana monet matkailijat voivat kuitenkin hyvin pitkälti elää matkallakin oman kulttuurinsa mukaisesti ja tuntee siten olonsa turvalliseksi esimerkiksi länsimaisen ketjun hotellissa. Monet siis haluavat matkustaa vieraaseen kulttuuriin, mutta pysyä siellä oman kulttuurinsa kuplan sisällä. Reppumatkailijoille tyypillistä on kuitenkin etsiä autenttisempia kokemuksia ja he tietävät, että se vaatii vaatimattomampia ja edullisempia elinoloja. Tällainen tapa matkustaa vahvistaa oma identiteettiä ja matkailija voi tuntee itsensä urheaksi, sillä hänen on itsenäisesti toimittava vieraan kulttuurin edustajien ja heidän tapojensa kanssa. (Hannam, Diekmann & Bell 2010, 115.)

Monet reppumatkailijat rahoittavat matkaansa tekemällä töitä matkansa aikana. Samalla he pääsevät kokemaan itselleen vierasta kulttuuria syvemmällä sosiaalisella tasolla. He siis ikään kuin astuvat pois roolistaan kuluttajana ja pääsevät luomaan kontaktia kyseisen kulttuurin edustajiin paremmin. Tällaisesta tavasta matkustaa tulee yhä tavallisempaa ja useimmiten se kohdistuu juuri vähemmän kehittyneisiin maihin. Usein työnantaja tarjoaa samalla majoituksen, joten työskentely matkan aikana hyödyttää molempia osapuolia. Monet myös näkevät matkan aikana työskentelyn oikeana työnä ja siten voivat hankkia samalla työkokemusta ja tavata samalla tavalla ajattelevia ihmisiä. (Hannam, Diekmann & Laythorpe 2010, 141, 151-152.)

Matkakohteen nousemiseksi reppumatkailijoiden suosioon vaikuttaa useat eri tekijät. Aluksi reppumatkailijoiden mennessä uuteen kohteeseen he tukevat jo siellä olemassa olevaa turismin infrastruktuuria ja samalla levittävät tietoa siitä siellä mistä ovat kotoisin. Esimerkiksi sosiaalisen median, suullisesti välitetyn tiedon ja opaskirjojen kautta muutkin saavat tietää kyseisestä paikasta ja harvoin uudet paikat jäävät salaisuudeksi. Tällöin matkakohteeseen tulee lisää matkailijoita ja reppumatkailijoille suunnattu infrastruktuuri alkaa kehittyä. Tuohon infrastruktuuriin kuuluvat esimerkiksi erilaiset kuljetustavat heidän suosimiensa majoituspaikkojen ja muiden kohteiden välillä. Tämä taas edelleen helpottaa uusien reppumatkailijoiden liikkumista alueella ja myös he jotka suosivat valmista infrastruktuuria valitsevat kohteen helpommin. Kun alue on saanut reppumatkailijoiden suosiota tarpeeksi uskaltavat muutkin kuin paikalliset sijoittaa siihen ja tuoda alueelle tavanomaisempia turisteja. Tässä vaiheessa reppumatkailijat ovat usein jo siirtyneet uusille alueille. Monista reppumatkailijoista poiketen suurin osa turisteista löytää nykyisin uudet kohteet niiden tehokkaan markkinoinnin kautta. (Hannam, Diekmann & Welk 2010, 173-174.)

Kaiken kaikkiaan reppumatkailijoita ei voi enää määrittää minkään tietyn kansalaisuuden, etnisen tausta tai koulutuksen mukaan sen yleistettyä valtavirtaan. Reppumatkailijoita voidaan nykyisin pitää trendien luojina heidän usein mennessä uusille alueille luoden pohjaa tavanomaisille turisteille. Tulevaisuudessa reppumatkailijoiden tarpeiden kartoittamista tulisi tehdä aktiivisemmin ja esimerkiksi majoitusliikkeiden olisi seurattava muutoksia tarkemmin vastatakseen heidän tarpeisiinsa. Tämä matkailun segmentti on siis jatkuvassa muutoksessa ja sen seuraaminen on erittäin tärkeää. Reppumatkailun määrittäminen vaikeutuu entisestään, sillä monet reppumatkailijat hyödyntävät esimerkiksi heidän ennen vähän käyttämiään vuokrauspalveluita, yksityistä majoitusta ja valmiiksi järjestettyjä päivämatkoja. Tästä syystä useissa kohteissa saattavat samalla alueella sijaita niin kalliimmat hotellit kuin edullisemmat hostellitkin. (Hannam, Diekmann, Laythorpe & Welk 2010, 154-155, 174.)

3 Reppumatkailun aikaansaama muutos

Reppumatkailun psykologisia vaikutuksia on tutkittu aikaisemmin ja havaitsimme itsensä samankaltaisia vaikutuksia kuin ne, joista van Egmond (2007, 102) kertoo. Hän kertoo tutkimuksesta, jonka vastaajat raportoivat kokeneensa erilaisia positiivisia muutoksia. Näitä muutoksia olivat esimerkiksi muuttuminen avoimemmaksi, elämän prioriteettien muuttuminen sekä sosiaalisuuden kasvaminen. Muita muutoksia olivat kunnioituksen kasvaminen muita kulttuureita kohtaan sekä ennakkoluulojen hävyneminen. Koettujen muutosten vahvuus riippui tutkittujen henkilöiden asenteista ennen tehtyä matkaa. Ne jotka olivat jo valmiiksi avoimia ja elivät valtavirran ulkopuolella, kokivat vähemmän muutoksia verrattuna niihin, jotka olivat ennakkoluulottomasti sitoutuneet länsimaisiin arvoihin ja ideologioihin.

Usein reppumatkailijan erottaa eräänlaisesta elämäntapamatkailijasta se, että hän matkansa jälkeen palaa takaisin osaksi lähtöpaikkansa työ- tai muuta sosiaalista elämää. Hän siis väliaikaisesti matkustaa jonkin tietyn ajan verran ja on elämänsä taitekohdassa. Reppumatkailija elää matkansa aikana vain niiden tavaroiden kanssa, jotka hänellä on rinkassa mukanaan. Mielestämme tämä auttaa huomaamaan, kuinka vähällä voi tulla toimeen. Samaan aikaan kuitenkin halvat hinnat aiheuttavat omat houkutuksensa, mutta mukanaan ei vain kykene kantamaan kuin sen mitä tarvitsee. van Egmond (2007, 103) mainitsee lisäksi, kuinka itsenäinen matkustaminen ilman perheen apua tai länsimaisia palveluita kasvattaa itsevarmuutta. Hänen mukaansa monet ovat tietoisia niistä eduista, jotka heillä on ja että he tulevat kehittyneestä maasta, mutta eivät siltikään haluaisi elää vähemmän materialistisesti.

Pinen ja Gilmoren (2011, 241-244) mukaan kokemuksemme vaikuttavat siihen keitä koemme olevamme, mitä voimme saavuttaa ja mitä tulemme tekemään tulevaisuudessa. Ihmiset ovat aina etsineet uusia ja jännittäviä kokemuksia oppiakseen uutta ja kehittyäkseen. Ihmiset ovat valmiita näkemään vaivaa muutoksen eteen, mikäli he näkevät kehitystä omassa tilanteessaan muutosprosessin aikana ja usein yhden kerran jälkeen sama kokemus muuttuu vähemmän nautinnolliseksi.

Reppumatkailussa henkilökohtainen kehitys ja etenkin uudet kokemukset ovat usein syynä sille, miksi niin monet päättävät lähteä matkustamaan pelkän repun kanssa. Jatkuva uusien kokemusten saaminen motivoi eteenpäin ja henkilökohtainen kehitys ilmenee jo matkan aikana opituissa käytännön taidoissa, kuten esimerkiksi paikallisten kanssa kommunikoitaessa ja uutta tapakulttuuria opeteltaessa. Paikallisten asukkaiden elinolojen näkeminen läheltä saa ajattelemaan omia lähtökohtia ja elintapoja, joten reppumatkailun vaikutukset ja aikaansaama vaikutus ajatteluun on taattua. Reppumatkailu ei myöskään menetä kovin helposti viehättävyyttään toistojen kautta vaan uudet alueet sisältävät uutta nähtävää ja koettavaa. Mikäli ensimmäinen reppumatka on mennyt hyvin, on seuraava kerta helpompi jo opittujen asioiden johdosta.

Pine ja Gilmore (2011, 262-263) kertovat kuinka henkilön kokema muutosta ei voi luoda tai ohjata vaan henkilön on koettava se itse. Tilanteen ja olosuhteiden on myös oltava muutoksen kannalta suosiollisia. Tästä syystä kaikki reppumatkailijat eivät välttämättä koe muuttuneensa matkansa aikana, mikäli matka on kohdistunut alueille, joilla kaikki palvelut ovat valmiiksi tarjolla ja he eivät esimerkiksi ole kosketuksissa paikalliseen kulttuuriin. Myös matkailijan oma avoimuus vaikuttaa koetun muutoksen laatuun.

Matkamme alussa emme kokeneet muutoksia, sillä yritimme väkisin huomata niitä jo matkan alussa. Matkan aikana ja altistuttuamme enemmän paikallisten kulttuurien vaikutukselle aloimme kuitenkin huomata muutoksia ajattelussamme. Pine ja Gilmore lisäksi mainitsevat, kuinka kaikki eivät välttämättä ole valmiita muutokseen ja siihen on hankala pyrkiä ilman jonkinlaista valmistautumista. Meille tällaista valmistautumista oli aiemmat kokemuksemme matkailusta sekä matkaa edeltäneet opinnot ja ystäviemme kertomat kokemukset, jotka ruokkivat mielenkiintoamme entisestään. Koemmekin, että reppumatkailua on helpompaa ja turvallisempaa toteuttaa, mikäli matkailijalla on aiempaa kokemusta matkustamisesta. Tällöin on myös helpompaa keskittyä omiin kokemuksiin ja muutokseen ilman, että muuta asiat ovat jatkuvasti mielessä.

Viihdyttävät kokemukset voivat muuttaa maailmankuvaamme ja opettavaiset kokemukset voivat saada meidät ajattelemaan omaa paikkaamme maailmassa. Eskapistiset kokemukset voivat vahvistaa omia henkilökohtaisia piirteitämme eteenpäin. Esteettisiä elementtejä sisältävät kokemukset sen sijaan herättävät ihmisissä tunteita ihmetyksestä, kauneudesta ja arvostuksesta. Kaikkein vaikuttavimmat ja elämää muuttavat kokemukset tulevat näiden kaikkien elementtien yhdistymisestä. (Pine & Gilmore 2011, 265). Reppumatkailu on täydellinen esimerkki kokemuksesta, jossa tämä kaikki yhdistyy. Se on osaltaan viihdyttävää lomailua, joka sisältää uuden oppimista käytännön tasolla ja erilaisten aktiviteettien ja kurssien kautta. Se on keino paeta omasta kulttuurista ja esteettiset nähtävyydet

sekä luonto herättävät ihmetystä ja ihailua. Tämä kaikki luo hyvät olosuhteet reppumatkailijan kokemalle muutokselle. Omalla matkallamme koimme omien piirteidemme muuttuneen ja tullemme avoimemmiksi ja ennen kaikkea oppineemme matkustamaan aivan uudella tavalla.

Pinen ja Gilmoren (2011, 266) mukaan kokemukset mahdollistavat muutoksen, mutta tuota muutosta ja siihen liittyviä ajatuksia on kuitenkin ylläpidettävä, jotta muutos ei häivene. Kyseessä ei heidän mukaansa ole muutos, mikäli muutos ei ole pysyvä. Muutoksen ylläpitäminen on hankalin vaihe. Reppumatkailussa uuden matkan tekeminen tai aiemman matkan muisteleminen kuvien ja muiden dokumenttien kautta auttaa muutoksen ylläpitämiseen, mikäli muutos ei alun alkaen ollut todella vahva. Pitkäkestoinen matka on jo kuitenkin itsessään niin pitkä altistuminen uusille asioille, että ikimuistoinen kokemus ja muutokset ajattelussa ovat mahdollisia. Meille omien päiväkirjojen lukeminen sekä aineiston tarkasteleminen ovat hyvä keino palauttaa mieleen koettuja muutoksia ja niihin johtaneita olosuhteita.

Kuva 2. Päivämatka Kiinan muurille on yhdistelmä erilaisia kokemuksia (Parta, J. 23.9.2016)

4 Etnografia tutkimusmetodinä

Etnografialla tarkoitetaan tutkimusmenetelmää, jossa tutkija itse osallistuu tutkimuksen kohteena olevan yhteisön elämään. Tutkimuksen tarkoituksena voi olla esimerkiksi kuvata jotakin kansaa, kulttuuria tai yhteisöä. Tutkimuksen aikana tutkija muodostaa oman tulkintansa ympärillään vallitsevasta kulttuurista ja samalla etnografia on tapa käsitteellistää tutkittavaa ilmiötä tai asiaa. Etnografia pyrkii tarkastelemaan monipuolisesti kulttuurisia prosesseja ja niille annettuja merkityksiä. Se tuo esille ihmisten tarinoita ja etnografi eli tutkija itse tutustuu tutkimuskohteeseensa ja opettelee toimimaan sen osana. Etnografi pyrkii jo kohdemaassaan eli kentällä suodattamaan omia kokemuksiaan, analysoi niitä ja tuo esiin oman toimintansa. Samanaikaisesti tutkija osallistuu ympäröivän alueen toimintaan, mutta välillä etäännyttää itseänsä siitä analysoidakseen kokemuksiaan. Tällä tavalla hän ymmärtää paremmin tutkimuskohteensa jäsenten elinoloja. Tällainen emotionaalinen ja ruumiillinen läsnäolo tekee tutkimusprosessista erityisen muihin metodeihin verrattaessa. (Lappalainen, Hynninen, Kankkunen, Lahelma & Tolonen 2007, 9-10.)

Etnografisen tutkimusprosessin aikana etnografi tekee käsityksensä näkyviksi lähestymistapansa ja käsitteellistyksensä suhteessa etiikkaan ja tutkijan vastuuseen. Etnografia on siis eettinen kohtaaminen, jossa tutkija kuuntelee tutkimukseensa osallistuvia henkilöitä heidän tietojaan ja merkityksenantojaan kunnioittaen. Samalla hän tunnustaa, että heidän tietonsa eivät voi olla täysin hänen omiaan. Etnografialle muita ominaisia piirteitä ovat aikaa vievä kenttätyö, menetelmien ja aineistojen monipuolisuus ja havainnoinnin ja kokemusten olennainen merkitys tutkimusprosessin aikana. (Lappalainen ym. 2007, 10-11.)

Etnografista tutkimusta suoritetaan niissä olosuhteissa, joissa tutkimukseen osallistuvat henkilöt elävät ja tutkimuksen aikana tämän kaiken purkaminen vaatii tarkkaavaista reflektointia. Etnografista tutkimusta on tyypillisimmin käytetty tutkimaan alempien luokkien ja syrjittyjen ryhmien jäseniä ja tilanteita. Tällaisessa tutkimuksessa esille nousevat tutkimuksen eettiset perusteet, kuten esimerkiksi miksi tutkija pyrkii juuri tutkimuksen kohteena olevan yhteisön osaksi. (Lappalainen ym. 2007, 11-12.)

Lisäksi yksi etnografian piirteistä on se, että sen avulla ei välttämättä löydetä täydellistä yhteisymmärrystä tai absoluuttista totuutta. Etnografian tutkimuskenttä on toisinaan sattumanvarainen ja niin moniääninen, että tutkija usein havaitsee ainoan oikean totuuden keromisen mahdottomaksi. Etnografi luo uutta tietoa yhdessä tutkimukseen osallistuvien kanssa tai itsekseen ja muiden ihmisten tietoja ja kokemuksia hän ei pysty ennakoimaan. Etnografian on siis kyseenalaistettava omia oletuksiaan ja tietojaan ja pyrittävä näkemään asioita uudesta näkökulmasta. Tutkittavan ympäristön muut jäsenet saattavat myös kyseenalaistaa hänen tietojaan ja käytäntöjään. (Lappalainen ym. 2007, 211-213.)

Etnografinen tieto rakentuu hitaasti havainnoinnin, keskustelujen, muistiinpanojen keräämisen kautta. Etnografian on tehtävä jatkuvaa analysointia ja tulkintaa, jotka taas saattavat johtaa uusiin kysymyksiin. Tutkimusprosessi rakentuu siten, että aineisto kasataan tutkimuskentällä ja se analysoidaan tutkimuskentän ulkopuolella. Tutkimuskysymysten muuttuessa voivat kenttä ja aineisto kuitenkin myös venyttää rajojaan. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkimuskentän ulkopuolella tapahtuvat asiat tai muiden tutkijoiden esittämä kritiikki voivat muuttaa tutkimuksen suunniteltua rajausta. Tutkimuksen teon aikana etnografi saattaa kohdata henkilökohtaisesti paljon ihmisiä, mikä taas johtaa siihen, että hänen on selvitettävä kulttuurisia käytäntöjä ja uskomuksia. Loppujen lopuksi etnografian valmis tiedoksi kirjoitettu raportti on hänen oma tarinansa ja tulkintansa, josta hän myös on itse vastuussa. (Lappalainen ym. 2007, 214.)

4.1 Etnologia kenttätöinä ja tutkimuksena

Etnologian tarkoituksena on tutkia kulttuureja eli sitä, miten tietyn alueen kansa toimii ja elää. Tutkimuskohteina ovat yleensä kansat, historia, perinteet, tavat, etiikka ja normit. Tutkimuskohde on usein todella joustava eikä se määrää paikkaa tai aikaa. Tällöin etnograafikko voi työskennellä sekä lähellä että kaukana. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 79.)

Kenttätö käsitteenä ja toimena sai alkunsa 1900-luvun alussa, jolloin tutkijoita painostettiin ulos turvallisista työympäristöistään kokemaan kenttätöitä. Tuolloin he lähtivät tutki-
maan esimerkiksi jotain kaukaista alkuperäiskansaa tai primitiivistä ympäristöä, jota ei vielä oltu kartoitettu aikaisemmin. Toisena hyvänä esimerkkinä toimivat koloniat, joita oli tuolloin useita. Useat eurooppalaistutkijat lähtivät kohti Aasiaa tutkiakseen paikallisten primitiivisten heimojen tapoja ja kulttuuria. Suomessa kenttätöitä on jo ennen 1900-lukua harrastettu esimerkiksi Pohjois-Suomessa. Tuolloin on tutkittu paikallisten ihmisten kertomia kansantaruja ja vertailtu niitä toisiinsa. Tällaisia tutkimuksia on kasattu ajan mittaan yhteen ja niiden pohjalta on syntynyt esimerkiksi kansallisromanttinen Kalevala. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 80-81.)

Kenttätöön luonne koostuu tiedon keräämisestä erilaisten menetelmien avulla. Tietoa voi nykyisin kerätä todella monesta lähteestä ja Internet on mahdollistanut helpon ja nopean tiedonkeräämisen. Tarkoituksena on kuitenkin luoda kenttätöaineistoa, joka on jollain tavalla fyysistä ja nähtävissä. Usein kenttätö voi olla erittäin intensiivistä, aikaa vievää ja tarkkaa kulttuurin opiskelua. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 83-84.)

Empiirisessä eli kokemuseräisessä tutkimuksessa päätyökaluna toimii itse tutkija, jonka vastuuna on kerätä tutkimusmateriaalia ympäristöstään vuorovaikutuksen avulla. Kenttätöntekijä joutuukin usein luomaan itse tai soveltamaan erilaisia menetelmiä tutkimuksen tekemiseksi. Kenttätöyllä kerätty materiaali voi usein olla riippuvainen sekä tutkijasta, että tutkimuskohteesta. Esimerkiksi onko tutkija nainen vai mies? Minkä ikäinen tutkija on ja minkälaiset normit hänellä on? Nämä kaikki tekijät vaikuttavat tutkimustyöhön, koska esimerkiksi erilaisissa kulttuureissa suhtaudutaan eri tavalla naisiin ja miehiin tai vanhempiin ja nuorempiin ihmisiin. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 84-85.)

Etnologin tarkoitus on siis kuvata paikallisten tapoja, kulttuuria ja mahdollisesti jokapäiväistä elämää kentällä erilaisten tekstien, kuvien ja nauhoitusten avulla. Tutkimuskohde on kuitenkin riippuvainen sen tutkijasta ja tutkijan tunteet tutkimuskohdetta kohtaan usein reflektoituvat helposti tutkielmaan ja voivat sokeuttaa neutraalisuutta tutkimuskohdetta kohtaan. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 85-86.)

Kuva 3. Jokapäiväistä elämää Pekingissä (Vilen, O. 18.9.2016)

4.2 Etnografian haasteet

Tiedon kerääminen ja etnografisen tutkimuksen luonne ovat muuttuneet Internetin myötä huomattavasti. Etnografiasta on tullut avoimempaa ja kollektiivisempaa esimerkiksi erilaisien keskustelupalstojen, foorumeiden tai Internet-artikkeleiden myötä. Tämänkaltainen muutos etnografiassa on mahdollistanut nopeamman sisällönluonnin, mutta tuonut samalla suuremman todennäköisyyden virheiden tekemiselle. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 33-34.)

Etnografiasta on tullut vuosien varrella entistä moniulotteisempaa ja etnografisen sisällön luomisessa sekoittuu useampaa eri tutkimusmenetelmää. Tekstin luomisen muuttuessa haastavammaksi tuo se mukanaan uudenlaisia haasteita. Tällaisen tekstin luomiseen tarvitaan syvällistä pohdiskelua ja ”laatikon ulkopuolelta ajattelua”. Tällaiseen haastavaan ajatteluun tarvitaan hyvä työtila, jossa voidaan jopa päästä kollektiiviseen ajatteluun. Kun kenttätyö etenee, voidaan siirtyä tällaisiin tiloihin (esimerkiksi kirjastot tai työpajat) ja ruveta työstämään sisältöä. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 34.)

4.3 Tutkimuskenttä ja kulttuurikäsitys

Tutkijan sosiaalinen toiminta on vuorovaikutuksessa hänen konkreettiseen ympäristöönsä, kuten esimerkiksi ihmisiin sekä fyysisiin rakennelmiin. Se saattaa myös osaltaan rajoittaa toiminnan mahdollisuuksia. Tutkimusaineisto on usein monipuolista ja samoin on tutkijan ympäristökin, joten myös kokemukset ovat moniaistisia. Aikaisemmin monimediaisuus on ollut etnografisessa tutkimuksessa harvinaista, mutta tietokoneteknologioiden hyödyntäminen on alkanut tulla osaksi laadullista tutkimusta. Etnografit ovat alkaneet yhden aineistomuodon sijasta yhdistelemään erilaisia keinoja tuottaa aineistoa ja raportteja. Monimediaisuudella tarkoitetaan analyysiä, aineistonkeruuta sekä esityksiä, joissa yhdistyvät esimerkiksi kirjallinen, äänellinen ja kuvallinen materiaali. Tietokonemultimedia on noussut hyväksi välineeksi oppimismateriaalien ja tekstien tuottamisessa ja se lyhentää etäisyyttä kirjoitetun ja visuaalisen etnografian välillä. (Lappalainen ym. 2007, 179-180.)

Etnografinen aineisto usein auttaa palauttamaan mieleen erilaisia kokemuksia ja tapahtumia. Monipuolisen aineiston tutkimisen kautta tutkimuksen kenttävaihe jatkuu, sillä se mahdollistaa uusien havaintojen tekemisen. Aineisto keräämisen aikana etnografian voi olla hankalaa samanaikaisesti osallistua toimintaan, havainnoida sekä tehdä muistiinpanoja. Pääaineisto voi koostua esimerkiksi muistiinpanoista, tutkimuspäiväkirjoista, kuvamateriaaleista sekä haastatteluaineistosta. (Lappalainen ym. 2007, 182). Huomasimme omaa aineistoa kerätessämme, että voi olla hankalaa tunnistaa tutkimuksen kannalta olennaiset kokemukset ja varmuuden vuoksi kerää kaiken muistiin. Myöhemmin kassimme yhteen olennaisimmat materiaalit ja merkinnät, joita analysoimme tarkemmin.

Kulttuurin voi kokea rakentuvan erilaisista merkitysverkoista ja tätä käsitystä kutsutaan semioottiseksi kulttuurikäsitteeksi. Ihmiset rakentavat näitä merkitysverkkoja materiaalisilla ja käsitteellisillä teoillaan ja ovat samalla niistä riippuvaisia. Nämä merkitysverkot on kasattu kollektiivisesti ja niiden varassa ihmiset voivat viestiä ja ymmärtää toisiaan. Yksilön oma kokemus itsestään muodostuu näiden toimintojen sisällä ja osana kulttuurisia tapahtumia, joihin hän osallistuu. Kulttuuri on julkinen järjestelmä ja tästä syystä on mahdollista kuvailla ymmärrettävästi sen käyttäytymistä, instituutioita ja sosiaalista toimintaa. Etnografit keskittyvätkin usein kääntämään juuri sosiaalista toimintaa kuvaukseksi, jotta he voivat palata tekemään tulkintoja siitä. (Lappalainen ym. 2007, 182-183.)

Kulttuurin ymmärtäminen on symbolien ja merkkien muodostaman järjestelmän varassa. Tuo järjestelmä on moniaistinen ja etnografian onkin käytettävä useita eri aisteja voidakseen osallistua niin omaan kuin vieraaseenkin kulttuuriin ja voidakseen ymmärtää sitä. Kokemukset tutkimuskentältä ovat monen eri aistin luoma kokemus, joka on käännettävä sanoiksi muistiinpanoihin ja siitä edelleen analysoitava teorioiden kautta uudelleen kirjalliseen muotoon. Useimmiten etnografiset raportit ovatkin kirjallisessa muodossa ja kirjoitettu kieli on osaltaan puhutun kielen kanssa muodostunut käytännön itsestäänselvyydeksi kulttuurien ymmärtämisessä sekä kommunikoimisessa. Etnografit voivat kuitenkin hyödyntää audiovisuaalisia keinoja aineiston keräämisessä ja analysoimisessa. Niiden avulla voidaan myös esittää kulttuuria, joka koetaan lukuisin eri aistein. (Lappalainen ym. 2007, 183.)

Oman tutkimuksemme aineiston analysoimisessa hyödynnämme myös visuaalista materiaalia, jonka avulla tuomme esille ympäristöämme eli tutkimuskenttää sekä paikallisten kulttuurien ominaisia piirteitä. Tämä materiaali toimii oman muistimme tukena yhdessä päiväkirjojen kanssa. Omakin tutkimuksemme on monimediaista, sillä teemme sitä kirjallisessa muodossa tietokoneillamme ja käytämme visuaalisia materiaalia tukemaan tutkimustamme.

Kulttuurisilla tapahtumilla tulee olemaan meihin varmasti vaikutusta aineiston keräämisen vaiheessa. Kaakkois-Aasian kulttuurit ovat omaamme huomattavasti perinteisempiä ja erilaisia tapoja on kunnioitettava jatkuvasti. Erilaisten merkitysverkkojen sisällä elämisen voi olettaa aiheuttavan väärinkäsityksiä ja epäselviä tilanteita, mutta voidaan myös olettaa, että opimme jatkuvasti toimimaan paremmin näiden merkitysverkkojen sisällä. Tämä osaltaan auttaa toimimaan paremmin vieraiden kulttuurien osana. Opimme matkan aikana meille uusien kielten sanoja ja symboleita, joiden oppiminen omalta osaltaan tekee matkasta sujuvamman kokemuksen. Kokemuksemme ja lopulliset tuloksemme tulevat siis olemaan erilaisten aistien varassa tuotettu kokonaisuus.

4.4 Autoetnografia

Autoetnografia on tutkimusmetodi, joka pyrkii kuvailemaan ja systemaattisesti analysoimaan henkilökohtaisia kokemuksia. Tällä tavoin tutkija voi ymmärtää omaa kokemustaan ympärillä olevasta kulttuurista. Tämä lähestymistapa haastaa perinteisen tutkimuksen teon metodeja ja tutkijan on yhdisteltävä omaelämäkerran ja etnografian piirteitä tehdäkseen autoetnografista tutkimusta. Omaelämäkerrassa kirjoittaja tarkastelee valikoiden menneitä kokemuksia ja tapahtumia. Hän ei välttämättä ole itse kokenut kaikkia kertomaan asioita ja saattaa haastatella muita. Apuna voidaan myös käyttää esimerkiksi valokuvia ja nauhoituksia. (Ellis, Adams & Bochner 2010, 1, 5.)

Autoetnografit kirjoittavat useimmiten kuitenkin oivalluksista eli hetkistä, jotka ovat merkittävästi vaikuttaneet tutkijan omaan elämään. Hetkistä, jotka ovat saaneet henkilön analysoimaan kokemuksiaan ja tapahtumista, jotka ovat muuttaneet kyseisen henkilön elämää. Henkilö saattaa kokea tapahtumat elämäänsä muuttavina, kun taas jollekin toiselle ne ovat tavanomaisia. Tutkijan tehdessä autoetnografista tutkimusta hän kirjoittaa valikoiden tapahtumista, jotka ovat lähtöisin tai mahdollistuvat jonkin kulttuurin osana olemisesta tai jonkin tietyn kulttuuri-identiteetin omistamisesta. Kokemuksistaan kertomisen lisäksi autoetnografian on myös analysoitava kokemuksiaan. Tällöin autoetnografia on sekä prosessi että valmis tuote. Erilaisten valmiiden aineistojen ja teorioiden hyödyntäminen tutkimuksen teossa ja niiden avulla analysoiminen erottavat tutkimuksen pelkästä tarinan kerronnasta. Omien kokemusten lisäksi autoetnografian on pohdittava, miten muut kokevat samat asiat ja tuotava esiin sekä selitettävä ympäröivien kulttuurien piirteitä. Autoetnografian on pohjattava kokemuksiaan valmiiseen olemassa olevaan teoriaan ja mahdollisesti haastateltava ympäröivän kulttuurin vaikutuspiirissä olevia ihmisiä. (Ellis ym. 2010, 6, 8-9.)

Autoetnografi pyrkii tuottamaan eloisaa kuvausta omista kokemuksistaan. Tämä on mahdollista erottamalla päiväkirjojen ja muun aineiston seasta tiettyjä kaavoja. Tällaisia kaavoja ovat esimerkiksi toistuvat ajatukset, tapahtumat ja tarinat. Näistä kaavoja kuvaillaan tarinankerronnan menetelmien avulla selkeän juonen ympärille samalla esitellen henkilöiden ja juonien kehitystä. Autoetnografi pyrkii tekemään kokemuksestaan merkityksellisen, mutta myös pitämään tekstin helposti lähestyttävänä. Nämä tutkimuksen piirteet voivat johtaa siihen, että tutkimus saavuttaa laajemman yleisön kuin tavanomainen tieteellisempi tutkimus. (Ellis ym. 2010, 13-14.)

Oma tutkimuksemme on autoetnografista, sillä seuraamme omia tuntemuksiamme ja kokemuksiaamme ja analysoimme niitä. Tutustumme matkamme aikana Kiinan, Vietnamin, Kambodžan, Thaimaan, Malesian ja Singaporen kulttuureihin. Tutkimme kuinka näiden kulttuurien keskellä eläminen vaikuttaa meidän omaan käytökseemme ja ajatuksiimme. Tutkimme kuinka matkan aikana koetut ja nähdyt asiat vaikuttavat arvomaailmaamme ja avartaako matkailu maailmankuvaamme. Valitsimme tämän tutkimusmetodin, koska se on mielestämme paras tapa sekä dokumentoida että kertoa saaduista tuloksista helposti ymmärrettävällä tavalla. Tällöin pitkän matkan aikana sekä me että valmista tutkimusta lukeva henkilö voivat selkeää järjestystä seuraten oppia uutta.

Kirjoitamme omia ajatuksiamme matkan aikana päiväkirjoihin, jotta aineiston kokoaminen ja analysointi ovat mahdollista tehdä hallitusti. Päiväkirja voi sisältää strukturoimatonta aineistoa tai sen avulla voidaan vastata etukäteen määriteltyihin tarkkoihin kysymyksiin. Kootun aineiston analysoiminen voi olla hankalaa ja strukturoimaton aineisto jättää tulkinassa paljon vapauksia tutkijalle. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 214). Omassa tutkimuksessamme emme päättäneet luoda etukäteen tarkkoja kysymyksiä, sillä emme tarkkaan tiedä mitä tulemme kokemaan ja siten vasta matkan aikana koemme toistuvia analysoitavia ajatuksia ja kokemuksia. Päiväkirjoihin kirjoitamme muistiinpanoja nähdystä ja koetuista paikoista ja asioista sekä pohdimme henkistä muutostamme. Tuon muutoksen mukanaan tuomat asiat kirjoitamme muistiin ja analysoimme niitä.

4.4.1 Autoetnografian kehitys

Autoetnografia sai alkunsa 1980-luvulla, kun tutkijat alkoivat selvittää, kuinka tiedemiesten löytämät tulokset olivat yhteydessä heidän sanastoonsa ja kunkin tieteenalan yleisesti hyväksytyihin ajattelutapoihin. Tutkijat huomasivat, kuinka tarinat voivat olla monimutkaisia ja merkityksellisiä ilmiöitä, jotka opettavat moraaliala ja etiikkaa. Lisäksi tarinat voivat esittää ainutlaatuisia tapoja ajatella ja tuntea ja auttaa ihmisiä ymmärtämään toisiaan ja itseään. Samaan aikaan syntyi tarve kertoa kulttuureista siten, että tutkija ei pelkästään vain mene kulttuurin sisälle seuraamaan sitä ja sitten palaa kirjoittamaan siitä rahallisen tai oman edun nimissä. Tällainen tapa käyttää paikallisia hyväksi ja sivuuttaa kulttuuriset suhteet heihin. (Ellis ym. 2010, 2.)

Asteittain tutkijat eri tieteenaloilta alkoivat pohtia minkälaisia yhteiskuntatieteistä tulisi, jos ne olisivat lähempänä kirjallisuutta kuin fysiikkaa, jos ne hyödyntäisivät tarinoita teorioiden sijaan ja jos ne tietoisesti pyrkisivät keskittymään arvoihin. Monet näistä tiedemiehistä alkoivat hyödyntää autoetnografisia menetelmiä, jotta he saisivat hyväksyviä vastauksia kritiikkiin siitä millä tavoin perinteistä tutkimusta pitäisi tehdä. He halusivat myös keskittyä tuottamaan merkityksellistä ja helposti lähestyttävää tutkimusta, joka pohjautuu henkilökohtaiseen kokemukseen ja samalla auttaa ihmisiä olemaan empaattisia erilaisia ihmisiä kohtaan. (Ellis ym. 2010, 3.)

Autoetnografit ovat tunnistaneet lukuisia tapoja, joilla tutkijan henkilökohtaiset kokemukset ja valinnat vaikuttavat tutkimusprosessiin. Tutkija esimerkiksi päättää kuka osallistuu tutkimukseen, missä se toteutetaan ja mihin aikaan. Samalla tutkijan omat henkilökohtaiset kokemukset ohjaavat tutkimusta. Esimerkiksi tutkija, jolla on omaa kokemusta jostakin sairaudesta voi suorittaa siihen liittyvää tutkimusta. Tutkija voi lisäksi tiivistää monien vuosien tutkimuksen yhteen tekstiin ja rakentaa valmiin tuotoksen ennalta määritellyllä tavalla niin halutessaan. Useimmat autoetnografit ovat sitä mieltä, että neutraalilla ja persoonattomalla tavalla tuotettu autoetnografinen tutkimus ei ole pitävä. Autoetnografiseen tutkimukseen kuuluvat olennaisesti subjektiivisuus, tuntemukset ja tutkijan oma vaikutus sen sijaan, että näitä asioita piiloteltaisiin. (Ellis ym. 2010, 3.)

Tutkijat olivat myös huomanneet, että erilaiset ihmiset luovat erilaisia käsityksiä ympäröivästä maailmasta ja siten perinteiset tutkimusmenetelmät ovat liian rajoittavia. Ihmisten erilaiset ajatusmaailmat voivat vaihdella esimerkiksi sukupuolen, iän, koulutuksen, uskonnon tai yhteiskuntaluokan mukaan. Seuraamalla perinteisiä objektiivisia tutkimusmenetelmiä henkilökohtaisiin asioihin perustuvassa tutkimuksessa tutkija sivuuttaa erilaiset tavat ajatella. Autoetnografia sen sijaan tutkii ilmiöitä ja kokemuksia laajemmista ja vaihtelevista näkökulmista. Autoetnografisen tutkimuksen on lisäksi havaittu olevan terapeutista, sillä sitä tehdessään tutkija kirjoittaa ja käsittelee omia tuntemuksiaan ja kokemuksiaan. Kirjoittaessaan tutkija saattaa myös käsitellä esimerkiksi omia suhteitaan muihin ihmisiin ja käsitellä ennakkoluulojaan. Samaan aikaan tutkija vaikuttaa myös itseään ympäröiviin ihmisiin. (Ellis ym. 2010, 4, 25.)

5 Tutkimusongelma ja oppimistavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia kuinka pitkäkestoinen matka Kaakkois-Aasiassa vaikuttaa matkailijaan. Itsetutkiskelu on siis tärkeässä asemassa koko opinnäytetyön kirjoittamisen ajan ja kokemuksia ja tunteita kuvaamme tarkasti ja totuudenmukaisesti. Tavoitteenamme on reflektoida ja analysoida kokemuksemme jo matkan aikana ja matkan päätyttyä analysoimme tuloksiamme ja saatamme tutkimuksen päätökseen. Tavoitteenamme on tuottaa luotettava ja kattava tutkimus, jonka tulosten voi olettaa antavan tietoa siitä millaisen muutoksen matkailijat eli me käymme kolmen kuukauden aikana ja millaisia henkisiä vaikutuksia matkalla on. Apukeinoina reflektomiselle ja omien kokemusten kirjaamiselle toimivat fyysiset päiväkirjat sekä suuri määrä video -ja kuvamateriaalia.

Matkan keskeisenä tavoitteena on myös oppia paikallisia tapoja ja tuntea jokaisen kohdemaan kulttuuria. Pohdimme tätä kaikkea pohjoismaisesta perspektiivistä, johon sisältyvät tottumukset puhtaaseen ruokaan ja ympäristöön sekä tiettyyn turvallisuuden tasoon. Jokaisella kohdemaalla on erilainen kulttuurinsa, joten jatkuvaa sopeutumista ja oppimista on tehtävä. Pyrimme pitämään oppimistavoitteita yllä aikataulutuksella, jonka avulla saamme ylläpidettyä tehokasta kirjoitusta koko matkan ajan.

Opinnäytetyömme tarjoaa parhaimmillaan kuvauksen siitä millaisen henkisen prosessin matkailija käy läpi pitkän matkan aikana ja mitä tällainen matka vaatii matkailijalta. Matkan aikana lisäksi opimme tuntea itseämme, mutta myös toisiamme paremmin. Kahden matkailijan on osattava toimia yhdessä ja he väistämättä vaikuttavat toisiinsa ja matkan tavoitteiden toteutumiseen. Lisäksi keskusteleminen ja kokemusten vertailu ovat hyvä tapa jalostaa omia kokemuksia ja se näyttää kuinka todennukaisia ja yhteneviä kokemuksemme ovat. Tämä lisää osaltaan tutkimuksen luotettavuutta.

5.1 Lähtökohdat tutkimuksen teolle

Olemme päässeet opinnoissamme siihen pisteeseen, että opinnäytetyön tekeminen on ajankohtaista. Opintojen hyvän edistymisen johdosta molemmilla kirjoittajilla on syksy vapaana tällaisen tutkimusprojektin toteuttamista varten ja tarpeeksi resursseja sen toteuttamiseen. Suuri kiinnostus matkailualaa ja matkustamista kohtaan johdatti meidät tutkimaan sitä mitä jokainen matkailija käy läpi henkisesti matkallaan. Olemme siis matkailualan perimmäisen tarkoituksen ja vaikutusten äärellä. Selvitämme, kuinka matkailija suhtautuu niin itseensä kuin ympäristöönsäkin matkansa aikana ja kuinka vaihtuva ympäristö vaikuttaa matkailijan ajatuksiin ja tunteisiin.

Mielenkiintoista on nähdä, kuinka ennako-odotuksilla on vaikutusta tutkimukseen tai ohjaavatko ne prosessia. Tutkimme itsemme ja toisiamme, joten niiden huomioon ottaminen on tärkeää tutkimuksen perusteellisen toteuttamisen kannalta. Suurin osa matkailijoista odottaa matkaltaan jotakin positiivista ja elämyksellistä. Omia kokemuksia on hankalaa tarkkailla siten, että sivuuttaisi omat odotuksensa ja ne ovat myös omalta osaltaan lähtökohtana matkalle ja tutkimukselle. Tutkimuksen teon odotamme olevan terapeuttinen kokemus, sillä käsittelemme monenlaisia asioita niin matkaan kuin omiin henkilökohtaisiin elämiimme liittyen.

Oskarille Aasia ei ole täysin uusi tuttavuus. Hän on matkustanut kaksi kertaa Thaimaahan ja kerran Kiinaan. Kaikissa kohteissa hän on viettänyt noin kaksi viikkoa. Kulttuurit ja tavat ovat suurimmilta osin tuttuja ja aikaisemmat kokemukset tulevat mitä luultavimmin auttamaan matkan aikana varsinkin Thaimaassa ja Kiinassa. Siitä huolimatta, että kyseisissä maissa onkin tapahtunut vuosien aikana suuriakin muutoksia. Muut matkakohteet ovat Oskarille kuitenkin tuntemattomia, mutta hänellä on kuitenkin uskoa siihen, että matkakohde eivät kulttuurillisesti ja tavoiltaan hirveästi poikkea Kiinasta ja Thaimaasta.

Johnille Aasia ja tarkemmin Kaakkois-Aasia on tuntematon kohde, mutta jonkin verran ennakkotietoja hän on saanut kuuntelemalla tuttaviensa kokemuksia ja opiskelemalla esimerkiksi paikallisista uskonnoista sekä kulttuureista. Uudet tavat tulevat olemaan mielenkiintoisia ja ne ovat rikkaus, joiden toivoisi säilyvän jatkuvan länsimaistumisen keskellä. John on matkaillut vähemmän kuin Oskari, joten odotamme, että hänellä herää enemmän ajatuksia ympäristön vaihtuessa. Oskarin matkailtua enemmän ovat hänen lähtökohtansa ja ennako-odotuksensa jo selkeämmät ja yllättäviä asioita hänelle tulee todennäköisesti vähemmän.

5.2 Ennakkoluulot, arvot ja normit

Ennakkoluulo on ennakkokäsitys asiasta, josta ei usein ole kunnollista kokemuspohjaa. Usein ennakkoluulon uhriksi joutuvat ihmiset tai ihmisryhmät. Ennakkoluuloja ruokkivat stereotyyppit, lapsena opitut yleistyksset sekä oletukset erilaisista ihmisistä ja asioista. Usein ennakkoluuloiselle ihmiselle syntyy ennakkoluuloinen tilanne, kun hän joutuu ulos mukavuusalueeltaan. Usein näin käy ulkomaan matkoilla sekä tuntemattomilla alueilla. Pahimmillaan ennakkoluulot voivat johtaa rasismiin ja syrjintään. Tällöin ennakkoluuloinen ihminen antaa pelon tiettyjä ihmisiä kohtaan vaikuttaa päätöksiinsä ja käytökseensä. Ennakkoluuloista pääsee eroon hankkimalla tietoa esimerkiksi kyseisestä ihmisryhmästä tai asiasta, hyväksymällä erilaisuuden tai pohtimalla omia ennakkoluulojaan ja niiden paikkansa pitävyyttä. (Etninen tasa-arvo työelämässä 2016.)

Oskarille ennakkoluulot tiettyjä etnisiä kulttuureja, maita ja ryhmiä kohtaan ovat matalat. Vuosia ympäri maailmaa matkanneena Yhdysvalloista Aasiaan ennakkoluulot ovat laske-
neet vuosi vuodelta, kun omakohtaisia kokemuksia ihmisistä ja kulttuureista on kertynyt.
Arvomaailmojen ymmärtäminen ja kunnioittaminen ovat myös lisääntyneet ennakkoluulo-
jen laskemisen myötä. Johnilla on samanlainen ennakkoluuloton asenne eri maita ja kult-
tuureita kohtaan. Avoin suhtautuminen muita ihmisiä kohtaan helpottaa kanssakäymistä,
mutta tietynlainen varovaisuus ja maalaisjärki kulkevat mukana kaiken varalta. Toisten
kunnioittaminen on tärkeää ja varsinkin eri kulttuureihin sisältyvien tapojen kunnioittami-
sella on erittäin tärkeä osa matkallamme. Pyrimme saamaan kontaktia paikallisiin ihmisiin,
jotta saamme paremman käsityksen paikallisesta kulttuurista ja ihmisten arvoista. Tapojen
merkitys korostuu näissä kohtaamisissa, jotta emme loukkaa ketään.

Arvot ohjaavat ihmisen jokapäiväistä toimintaa, niitä on ihmisillä useita ja jokaisella on eri-
laiset arvot, joista arvomaailma koostuu. Arvo on usein myös asia, joita ihmiset pyrkivät
saavuttamaan elämässään. Esimerkiksi joillekin saavuteltava arvo on varakkuus, kun taas
toisille rakkaus. Nämä päämäärät ohjaavat ihmisiä eteenpäin elämässään kohti määrän-
päättään. Ihmiset, ryhmät ja kansakunnat luovat usein erilaisia arvoja, joita pidetään kult-
tuurillisesti hyväksyttävänä. Esimerkiksi Aasiassa voidaan pitää suurena arvona perhettä ja
sen kunnioittamista, kun taas länsimaissa kyseinen arvo ei välttämättä ole niin tärkeä ja
tavoitteena on mieluummin menestyminen uralla. (Otavan Opisto 2015.)

Sopeutumisella on suuri vaikutus arvoihin, jos ihminen pyrkii esimerkiksi mukautumaan
uuteen kulttuuriin. Tässä kohtaa ihminen itse määrää onko hän valmis hyväksymään pai-
kalliset yleisarvot ja mahdollisesti alkaa tavoitella niitä. Normien avulla pyrimme saavutta-
maan näitä yleisarvoja. Normit ovat kehotuksia joiden avulla totutamme itsemme esimer-
kiksi eri maiden tavoille ja mahdollisesti myös arvoille. Hyvä esimerkki normeista Aasiassa
on vanhempien ehdoton kunnioittaminen. (Otavan Opisto 2015.)

6 Tutkimuksen toteuttaminen

Käytämme tutkimuksen teossa erilaisia tutkimusmenetelmiä. Ne ovat kvalitatiivisia eli laadullisia, sillä pyrimme ymmärtämään kokonaisvaltaisesti, miten matkailu vaikuttaa meihin. Suurin osa opinnäytetyössä analysoitavasta aineistosta kerättiin journalistisin metodein. Pääasiallisena lähteenämme käytimme matkapäiväkirjoihin koottuja materiaaleja. Koska tutkimusmenetelmänämme on autoetnografinen tutkimus, nojaa se vahvasti omiin kokemuksiimme ja havaintoihimme. Havainnointia tutkimusmenetelmänä hyödynnämme niin paikallisten ihmisten kuin muidenkin matkailijoiden tarkkailuun, mikä edelleen vaikuttaa omiin kokemuksiimme matkasta.

Matkapäiväkirjaa kirjoitimme säännöllisesti ja mahdollisimman usein. Päiväkirjaan oli tarkoitus heijastaa suoraan kokemuksiamme ja tunteitamme sillä hetkellä ja refleктоimalla näitä tunteita ja kokemuksia aiempiin kirjoituksiin. Mieleen tulleita asioita kasattiin ensiksi lyhyesti muistiinpanoihin ja näitä ajatuksia pohdittiin pidemmälle ja kirjoitettiin päiväkirjaan. Keskustelimme aktiivisesti myös kokemuksistamme ja vertasimme niitä paljon paikan päällä. Tämän tiedonkeruun menetelmän totesimme tehokkaimmaksi opinnäytetyön kannalta jo varhaisessa vaiheessa ja päätimme panostaa siihen eniten resursseja matkan aikana. Päiväkirjoihin kootuista materiaaleista valitsimme edelleen pohdittavaksi eniten toistuvia asioita ja kaavoja sekä tietoisesti huomaamiamme henkiseen kasvuun liittyviä seikkoja. Tiedonkeruu onnistui hyvin ja saimme tarvittavan materiaalin kerättyä opinnäytetyötä varten. Lopuksi vertailimme kokemuksiamme ja kasasimme ne yhteen saadaksemme tutkimuksen kannalta luotettavan tuloksen. Kummankin kirjoittajan kokemus matkasta oli omanlaisensa, mutta melko samanlaisten lähtökohtien vuoksi tuli esiin paljon samanlaisiakin kokemuksia.

Käytimme myös tiedonlähteinä erilaisia tietokirjoja liittyen reppumatkailuun sekä kyseisten maiden kulttuureihin. Tutustuimme lisäksi maiden historiasta kertoviin kirjoihin saadaksemme enemmän ymmärrystä kulttuureista, mutta emme kokeneet näiden kirjojen olevan oleellisia opinnäytetyön kannalta. Saimme matkan aikana luettua paljon lähdemateriaalia ja sisäistettyä sitä kirjoittaessamme päiväkirjaa. Keräsimme myös visuaalista materiaalia kuvien ja videoiden muodossa ja käytimme niitä apuna tuomaan muistoja ja tuntemuksia uudelleen esiin.

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Käytämme aineiston keräämiseen kvalitatiivista tutkimusta. Kvalitatiivinen tutkimus eli laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä kokonaisvaltaisesti. Tutkija havainnoi itse esimerkiksi kohdehenkilöä ja käy hänen kanssaan keskustelua, jonka apuna voidaan käyttää kyselylomakkeita. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään analysoimaan enemmän kohdehenkilön kokemuksia ja ajatuksia. Myös laadullinen tutkimus tarvitsee taustalleen teoriaa, jonka avulla aineistoa voidaan arvioida. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei pyritä yleistämään saatuja tuloksia vaan tärkeämpää on se, että uudet tapaukset eivät tuota tutkimuksen kannalta uusia seikkoja. Tätä kutsutaan aineiston saturoitumiseksi. Kun aineisto on saturoitunut, voidaan todeta, että aineistoa on tarpeeksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160, 177.)

Kvalitatiivinen tutkimus sopii siis omaan tutkimukseemme täydellisesti, koska analysoimme omia kokemuksiamme. Pyrimme ymmärtämään, miten reppumatkailu vaikuttaa meihin henkisesti ja minkälainen ilmiö reppumatkailu on. Reppumatkailua on tutkittu paljon, mutta siitä eivät kovinkaan monet tahot kerää ajantasaista tietoa. Muiden matkaajien kokemuksia löytyy runsaasti, mutta reppumatkailijan henkisen kasvun tutkimiseksi oli meidän itse lähdettävä matkalle. Tällaista kokemukseen pohjautuvaa tietoa ei tilastollisesti pysty mittaamaan, joten kvalitatiivinen tutkimus on meille luonnollinen vaihtoehto. Aineistomme saturoitumisen kannalta on hyvä, että matkamme kestää yhteensä noin kolme kuukautta. Tässä ajassa oletamme tapahtuvan henkistä kasvua ja muutoksia ajattelussa siten, että tunnemme jollakin tavalla muuttuneemme.

Lisäksi Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran mukaan (2007, 157) kvalitatiivinen tutkimus pyrkii kuvaamaan todellista elämää. Tähän käsitteeseen kuuluu olennaisesti ajatus elämän moninaisuudesta ja siitä, että tapahtumat vaikuttavat toisiinsa. Tästä syystä on pyrittävä saamaan mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta ilmiöstä, mutta tulokset voivat vaihdella olosuhteista ja tutkijasta riippuen. Lisäksi arvomme muokkaavat sitä, miten ymmärrämme tutkimaamme ilmiötä, joten tutkimuksemme ei pyri löytämään uusia asioita vaan sen sijaan ymmärtämään ja todentamaan matkamme aikana tapahtuvaa henkistä kehitystä.

6.2 Havainnointi tutkimusmenetelmänä

Havainnointi on tärkeä osa opinnäytetyöprosessiamme. Koska tutkimuskohteena ovat matkailijat eli me, on tärkeää pitää yllä vuoropohjaista havainnointia ja ympäristössä tapahtuvaa havainnointia. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 212-213) viittaavat tekstissä havainnoinnin tärkeyteen ja siihen, kuinka tieteellinen havainnointi eroaa arkipäivän tarkkailusta. Havainnointi on erittäin työläs menetelmä verrattuna haastatteluun ja tutkimukseen, jonka takia sitä käytetään harvemmin. Se on kuitenkin yksi tehokkaimmista työkaluista tutkimuksen teossa.

Havainnointi on "suoraa" tutkimusta, joka suodattaa esimerkiksi keinotekoisuuden ja tuottaa tilannekohtaisen kuvan vuorovaikutuksesta haastateltavaan. Se on erinomainen menetelmä silloin, kun haastattelutilanteessa on kielimuuri, kuten esimerkiksi lapsen tai ulkomaalaisen kanssa (Hirsjärvi ym. 1997, 213). Tulemme olemaan useasti vuorovaikutuksessa ulkomaalaisten henkilöiden kanssa, joiden kanssa kielimuuri voi estää keskustelun käymistä. Tällöin ihmisten havainnoinnista tulee tärkeä työkalu.

Huonot puolet havainnoinnissa ovat ne, että havainnoija voi pahimmassa tapauksessa häiritä tilannetta, jossa havainnointi tapahtuu ja tällöin vääristää sitä. Mahdollisuutena pidetään myös sitä, että havainnoija kiintyy havainnoitavaan ryhmään tai yksilöön ja tällöin neutraalisuus ja tutkimuksen objektiivisuus ovat vaarassa vääristyä. Havainnoinnissa pitää ottaa huomioon myös sen eettisyys, jos havainnoinnin halutaan sujuvan mahdollisimman nopeasti. (Hirsjärvi ym. 2007, 207-209.)

Havainnoinnin menetelmiä voi olla kahta eri äärilajia. Ensimmäinen näistä menetelmistä on systemaattista ja tarkkaa havainnointia, jossa ärsykeitä ja muuttujia on mahdollisimman vähän. Tällä tavalla saadaan kerättyä kaikista säännöllisintä ja virheettömintä aineistoa. Toinen ääripää on sen sijaan vapaampaa havainnointia, jossa havainnoinnin kohteet ja tapahtumat voivat tapahtua paljon luonnollisemmassa ympäristössä. Tämänkaltainen havainnointi ei ole niin tarkkaa ja muuttujia sekä ärsykeitä voi olla paljon riippuen ympäristöstä. Välimuotoja näiden ääripäiden välillä on monia ja niitä voi käyttää sekä kvalitatiiviseen että kvantitatiiviseen tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2007, 209-210.)

Osallistuva havainnointi on paljon avoimempaa ja joustavampaa havainnointia kuin systemaattinen havainnointi. Havainnoija on paljon enemmän osallistujan asemassa havainnointikohteisiinsa nähden. Tarkoituksena on päästä ryhmän jäseneksi ja kokea havainnoinnin kohteiden arvot ja näkemykset. Ongelmana usein nähdään eettisyyden kannalta rehellisyys ja se millä tavalla kertoa tutkittavalle, että on tekemässä havainnointia kyseisestä tapahtumasta. Osallistuva havainnoija ratkaisee tämän ongelman kertomalla heti tutkittavalle tarkoituksensa ja tämän jälkeen pyrkii rakentamaan hyvän suhteen tutkittaviinsa. (Hirsjärvi ym. 2007, 211-212). Roolimme opinnäytetyössämme on vahvasti osallistuva havainnoija. Pyrimme havainnoimaan toisiamme ja itseämme matkan aikana erilaisilla tavoilla. Tulemme myös havainnoimaan muita matkailijoita ja vertaamaan heidän kokemuksiaan omiin kokemuksiimme.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta tulee aina pohtia tutkimusta tehtäessä, jotta saadaan varmuus tulosten luotettavuudesta ja pätevyydestä. Luotettavuutta voidaan arvioida erilaisia mitaustapoja käyttäen, joita ovat esimerkiksi tutkimuksen reliaaabelius ja validius. Reliaabeliudella tarkoitetaan tulosten toistettavuutta ja se voidaan todeta useilla eri tavoilla. Tuloksia voidaan esimerkiksi pitää luotettavina, mikäli kaksi eri arvioijaa päätyvät samaan tulokseen tai jos samasta tutkimuksesta saadaan eri tutkimuskerralla sama tulos. Validius sen sijaan tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Tutkija saattaa tehdä virheen tulkinnoissaan ja jatkaa sen pohjalta virheellisesti, joten menetelmän on oltava kyseiselle tutkimukselle sopiva jo tutkimuksen alkaessa. (Hirsjärvi ym. 2007, 226-227.)

Kaikkien tutkimusten luotettavuutta tulisi analysoida, mutta laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen reliaaabelius ja validius eivät aina sovi. Esimerkiksi ihmisiä ja kulttuureja koskevia kuvauksia voidaan pitää ainutlaatuisina, jolloin reliaaabeliuden toteaminen tutkimuksen toistamisen avulla voi olla hankalaa. Laadullisissa tutkimuksissa voi sen sijaan validiuden todentaa tapahtumien ja paikkojen kuvaamisella. Tällöin kuvausten ja niihin yhdistettyjen tulkintojen tulisi sopia yhteen. Lisäksi laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan mahdollisimman tarkka kuvaus tutkimuksen toteuttamisesta ja sen eri vaiheista. Myös aineiston keräämiseen liittyvät olosuhteet, paikat, häiriötekijät, virhetulkinnat sekä tutkijan omat arviot tilanteesta on kerrottava totuudenmukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 227.)

Oma tutkimuksemme on luotettava ja mielestämme käytössämme oli juuri oikea menetelmä. Päiväkirjan pitäminen sekä havainnointi olivat olennaisia menetelmiä, sillä niiden avulla aineiston keräämiseen liittyviä olosuhteita oli mahdollista seurata mitään unohtamatta. Suurimpia matkaamme liittyviä olosuhteita olivat kohdemaiden taloudellisesta tilanteesta johtuva köyhyys sekä erilaisen maailmankuvan omistavien ihmisten tapaaminen, joista kerromme päiväkirjoissamme.

Koemme, että kuvauksemme omista kokemuksistamme vastaa aikaisemmissa tutkimuksissa muiden reppumatkailijoiden kokemia tuntemuksia ja tekemämme tulkinnat ovat siksi totuudenmukaisia ja odotettavissa olevia. Jokainen kuitenkin lähtee tällaiselle matkalle omista ainutlaatuisista lähtökohdistaan. Meillä kuitenkin yhdistävänä tekijänä oli melko samanlaiset lähtökohdat. Olemme molemmat opiskelijoita, lähdimme matkalla samoilla resursseilla ja mielenkiinnon kohteemme ovat samankaltaisia. Lisäksi meillä oli yhteneväiset odotukset matkasta. Johnin kokemus oli odotetusti vahvempi hänen matkailtuaan vähemmän.

Pyrimme kuvaamaan tutkimuksen toteuttamista mahdollisimman hyvin ja päiväkirjoissamme kuvasimme myös vierailiamme paikkoja ja niiden herättämiä tunteita. Raportoimme myös kokemistamme tapahtumista ja tutkimuksen teon herättämistä ajatuksista. Tutkimuksemme teon häiriötekijöinä olivat terveyteen liittyvät ongelmat sekä muutamaaan otteeseen koettu motivaation puute päiväkirjan kirjoittamisen suhteen. Laitoimme kuitenkin ylös joitakin asioita tällaisina hetkinä, joita paremmissa olosuhteissa jatkettiin päiväkirjaan. Virhetulkintoja emme tehneet, sillä koko matkan ajan ajatuksemme kehittyivät ja aikaisempia ajatuksia ja niiden syitä ymmärsi myöhemmin. Nuo tulkinnat olivat sillä kyseisellä hetkellä kokemiamme ja aluksi emme osanneet odottaa niiden kehittyvän.

Kaikki arviomme ovat totuudenmukaisia ja tutkimuksemme mittaa mielestämme sitä mitä sen on tarkoituskin eli muutoksia reppumatkailijan ajattelussa. Koemme tutkimuksemme olevan validi, mutta täydellisen reliabeliuden todentaminen on hankalampaa tutkimuksen ollessa laadullinen. Tällaista tutkimusta toistettaessa voivat olosuhteet vaihtua ja saadut kokemukset olla niiden johdosta erilaiset. Varmaa kuitenkin on se, että tällaista tutkimusta toistettaessa tutkija kohtaa ja oppii samanlaisia seikkoja reppumatkailijoista ja reppumatkailusta.

7 Tulokset

Tulosten analysointi aloitettiin noin kolme kuukautta matkan päättymisen jälkeen ja se toteutettiin käymällä läpi päiväkirjoissa toistuvasti esiin tulevia muutoksia omassa ajattelussa ja näiden ajatusten kehittymistä. Lisäksi havainnollistamme reppumatkailua käytännön tasolla ja kuvailemme, ovatko matkan aikana koetut muutokset matkan jälkeen voimassa. Koska tutkimusta toteuttaa kaksi henkilöä etsimme koetuista asioista yhteneväisyyksiä ja eroja, joista teemme edelleen johtopäätöksiä. Tutkimuksemme tarkoituksena ei ollut niinkään löytää uutta tietoa vaan selvittää omista lähtökohdistamme miten aiemmissa tutkimuksissa saadut tulokset pitävät paikkansa ja koemme itse vastaavanlaisia asioita. Halusimme myös tutustua tarkemmin reppumatkailuun ammatillisesta näkökulmasta.

John koki, että kolme kuukautta vieraissa kulttuureissa herätti hänessä paljon erilaisia ajatuksia ja niiden seuraaminen oli todella terapeuttista. Päiväkirjan säännöllinen kirjoittaminen ja omien muutosten tarkkailu olivat aluksi turhauttavia, sillä mitään muutoksia ei tuossa vaiheessa vielä ollut tapahtunut ja mitään ei voinut ennakoida varmasti. Vasta noin kuukauden päästä oli mahdollista tunnistaa matkan alussa olleita tuntemuksia ja niiden muuttumista. Matkamme alussa olimme luoneet paljon odotuksia tulevia kuukausia kohtaan. Odotimme kasvavamme henkisesti ja mukavuusalueidemme laajenevan. John odotti lisäksi uusien ihmisten kohtaamisen tulevan helpommaksi ja tulevansa avoimemmaksi. Oskari halusi myös päästä kokemaan mahdollisimman paljon uusia asioita ja oppia selviytymään itselleen täysin tuntemattomassa ympäristössä.

Vietnamissa ollessamme John raportoi, kuinka huomasi luovansa ennakkoluuloja tuolloin koostamistamme henkilöistä. Heihin tutustuttuaan paremmin ennakkoluulot hävisivät. Matkamme aikana meidän oli jatkuvasti oltava ihmisten kanssa tekemisissä esimerkiksi ostaessamme matkalippuja, majoituessamme ja liikkuessamme paikasta toiseen. Tämä teki meistä sosiaalisempia sekä itsevarmempia. Matkan aikana Johnin tarkoituksena oli pohtia mitä hän haluaa tulevaisuudessa tehdä ja tuli siihen tulokseen, että hän haluaa tehdä vastuullisempaa työtä. Koemme tämän olevan muutos hänen prioriteeteissaan. Olimme mielestämme jo ennen matkaa avoimia muita kulttuureita kohtaan, joten emme koe sen suhteen muutoksen olevan dramaattinen. Koemme myös, että nuo muutokset eivät ole olleet vain väliaikaisia. Tätä pohtiessamme matkan päättymisestä on jo kulunut kolme kuukautta ja olemme yhä rentoutuneempia sekä avoimempia kuin ennen matkaa.

Koemme edellä mainittujen asioiden ja van Egmondin sekä Pinen ja Gilmoren tämän opinnäytetyön kappaleessa numero kolme kuvailemien muutosten olevan juuri sitä henkistä kasvua ja muutoksia ajattelussa, joita lähdimme tutkimaan. Tältä osin on siis tapahtunut muutosta positiiviseen suuntaan. Päiväkirjojen avulla näimme itse kehitystä omassa muutosprosesseissamme mikä kannusti eteenpäin ja koemme omien muutostemme tapahtuneen matkan aikana ennen sen viimeistä jäljellä olevaa kuukautta. Olennaisena edellytyksenä henkisen kasvun tapahtumiseen pidämme sitä, että henkilö ei enää ole oman verkostonsa piirissä ja sen vaikutuksen alaisena. Matkan edetessä stressimme laantui sopeuduttuamme pitkäkestoiseen matkustamiseen ja matkan loppupuolella meille oli kehittynyt jo rutiini. Esimerkiksi varasimme muutamaa päivää ennen paikan vaihtamista majoituksen ja matkaliput sekä pesimme pyykkiä ja pakkasimme uudelleen.

John huomasi matkan aikana, että hän ajatteli ennen asioista samalla tavalla kuin ystävänsä ja piti esimerkiksi tiettyjen brändien tuotteita ainoina oikeina vaihtoehtoina. Hän ei enää näe mitään syytä ajatella niin ja koki matkan aikana oman identiteettinsä vahvistuneen. Hän ymmärsi mitkä asiat ovat hänelle ominaisia ja mistä hän todella pitää. Oskarille matkan jälkeen vahvimpana positiivisena asiana voimaan jäi itsevarmuus. Matkan loppupuolella ja sen jälkeen hänelle tuli valtava itsevarmuuden tunne, joka on pysynyt yllä vielä pitkään sen jälkeenkin. Hän on tuon itsevarmuuden kautta huomannut, kuinka paljon helpompi on elää, kun ei ajattele liikaa muiden mielipiteitä, stressiä tai tulevaisuutta ja arvostaa hetkessä elämistä.

Ne muutokset ajattelussa, jotka jäävät matkan jälkeen voimaan ovat mielestämme henkistä kasvua ja reppumatkailijan kokemaa muutosta. Meissä se näkyi siis oman identiteettimme tunnistamisessa sekä sen vahvistumisessa. Tunnistamme paremmin myös, milloin ajattelemme ennakkoluuloisesti. Mielestämme tällaisten muutosten tapahtuminen omassa ajattelussa ei ole mahdollista vain yrittämällä ajatella eri tavalla vaan niiden muuttuminen vaatii tietynlaiset olosuhteet, avoimuutta muutokselle ja itsensä aktiivista havainnoimista. Se voi toki olla mahdollista myös jollakin muulla tavalla, mutta pitkien matkojen tekeminen ja oma halukkuus muutokseen ovat yksi keino. Jotta reppumatkailijan kokemat muutokset jäisivät pysyviksi, on kokemusten oltava vahvoja ja pitkäkestoisia tai sitten koettuja asioita on palautettava mieleen ja heränneitä ajatuksia pohdittava uudelleen.

Ennen matkaa Johnille heräsi tunne, että monet asiat tuntuivat todella tärkeiltä ja niitä osasi arvostaa enemmän kuin ennen. Ne olivat asioita, joita emme pääsisi tekemään seuraavaan kolmeen kuukauteen ja se herätti haikeutta. Tuolloin hän pohti, että osaako hän arvostaa matkan jälkeen asioita samalla tavalla. Automaattisesti hän ei ajattele aina niin, mutta se tunne on kuitenkin mahdollista saavuttaa muistelemalla tuota matkaa edeltävää tunnetta.

Koimme päiväkirjan säännöllisen pitämisen todella terapeuttisena ja sen kirjoittaminen auttoi meitä ymmärtämään itseämme paremmin. Kirjoitimme päiväkirjoihin myös matkaan liittymättömiä asioita ja pohdimme niitäkin. Yksi huomattavimmista muutoksista matkan aikana oli myös nähtävyyksiin kyllästyminen. Näimme niin lyhyessä ajassa paljon temppeleitä, museoita ja muita upeita paikkoja, että ne kaikki alkoivat muistuttaa toisiaan. Tästä tuli aluksi jotenkin turhautunut olo, sillä ne paikat olivat sellaisia, joita monet tulevat katsomaan ja itse emme sillä hetkellä arvostaneet näkemäämme tarpeeksi. Tunnettiin nyt matkan jälkeen kuitenkin arvostavamme näitä paikkoja ja niiden ainutkertaisuutta.

Suosituimmissa reppumatkailukohteissa matkailijoille on tehty reppun kanssa matkustaminen todella helpoksi verrattuna esimerkiksi Kiinaan. Kaakkois-Aasiaan suuntautuu niin paljon turismia, että kaikki on matkailijoille valmiiksi jalostettua. Länsimaista ruokaa, pesuloita ja halpoja matkamuuistoja löytyy helposti ja monet palvelut löytyvät edullisesti jo pelkästään hotellista. Kiina sen sijaan ei ole perinteinen reppumatkailukohde, joten esimerkiksi Pekingin kaltaisessa suurkaupungissa tällaisia palveluita ei edes markkinoida näkyvästi. Aloitimme reppumatkamme sieltä, joten vasta Vietnamin huomasi, kuinka helpoksi reppumatkailu on monin paikoin muualla Aasiassa tehty. Asioiden helppous vie omalla tavallaan reppumatkailusta pois askeettisuuden ja omillaan selviytymisen tunteen. Eli juuri ne asiat, joiden takia monet lähtevät reppumatkalle. Toki näitä palveluita voi olla hyödyntämättä ja jotkut tekevätkin niin ainakin väliaikaisesti. Jatkuvan paikan vaihtamisen ja uuden näkemisen lomassa ne tuntuvat silti houkuttelevan helpolta vaihtoehdolta. Lähes kaikissa reppumatkailijoiden suosimissa kaupungeissa, kuten esimerkiksi Vietnamin Ho Chi Minhissä, on omat pienet alueensa, joille reppumatkailijoiden suosimat palvelut keskittyvät.

Matkustaminen yhdessä ystävän kanssa voi tuoda mukanaan omat haasteensa. Jokaisella on oma tapansa elää ja matkan aikana samassa hotellihuoneessa se selviää myös matkakumppanille. Toisen tavat voivat häiritä, mutta meidän tapauksessamme näin ei juurikaan tapahtunut. Joitakin erimielisyyksiä matkan aikana oli lähinnä siitä, että toinen halusi tehdä jonkin asian eri tavalla. Opimmekin, miten tärkeää on kommunikoida matkakumppaninsa kanssa varsinkin pidemmällä matkoilla, sillä ne sisältävät paljon suunnittelua ja yhdessäoloa.

Suomen ja kotiseudun tarkasteleminen ulkopuolelta näin pitkän matkan aikana oli meille uusi kokemus. Päiväkirjansa lopussa John mainitsee, kuinka nyt osaa arvostaa Suomen turvallisuutta. Myös Oskari halusi matkan aikana oppia ymmärtämään Suomessa elämisen turvallisuutta ja sen arvoa itselleen. Matkamme aikana Suomessa olivat näkyvimmin otsikoissa politiikkaan liittyvät asiat. Thaimaassa sen sijaan alkoivat tuhoisat tulvat ja maan pitkäaikainen kuningas menehtyi. Samalla Malesiassa oli tapahtunut kaappaus moottoritiellä, joten epävakaa luonnonolot sekä yleinen turvattomuus olivat matkan aikana esillä. Tällaista epävakautta auttoi kestämään tieto siitä, että voi palata kotiin ja erilaiset vakuutukset antoivat myös varmuutta. Uskomme, että tämä sama asia on monien muidenkin reppumatkailijoiden mielessä ja epämukavuutta on helpompi sietää tietäen, että se ei kestä ikuisesti.

Voimme hyvin todeta, että mukavuusalueemme ovat laajentuneet matkan aikana ja sen jälkeen. Samankaltaisen matkan tekeminen olisi nyt todella helppoa, sillä paikalliset tavat ja käytännöt ovat nyt tiedossa. Aluksi köyhyyden jatkuva näkeminen oli voimia vievää, mutta sen taustalla olevien syiden ymmärtäminen totutti siihen. Se on jotakin mihin itse emme kovin paljon pysty vaikuttamaan ja vie vuosia, että tilanne näissä maissa muuttuu. Myös malesialaisen sairaanhoidon kokeminen vei nopeasti pois mukavuusalueelta ja matkavakuutuksen sekä luottokortin hankkiminen osoittautuivat todella tärkeiksi. Koimme siis myös negatiivisia tuntemuksia matkamme aikana. Kaipaus kotiin oli matkan puolivälin aikaan läsnä ja useasti keskustelimme siitä, mitä teemme kotiin palattuamme. Lisäksi toisinaan meidän oli muutettava matkasuunnitelmaa ja jätettävä joitakin etukäteen suunniteltuja kohteita pois. Oskari kokeekin, että negatiivisina koetut asiat ovat antaneet kokemusta toimia vastaavanlaisissa tilanteissa uudelleen.

Kaiken kaikkiaan opimme matkan aikana enemmän kuin aluksi kuvittelimme. Emme ennen matkaamme tienneet kuin vain hieman kohteitamme olleista maista ja emme olleet tehneet reppumatkaa koskaan aiemmin. Jokaisessa maassa vierailimme museoissa ja historiallisilla paikoilla, jotka opettivat maiden menneisyydestä paljon. Aasia kokonaisuudessaan avautui meille enemmän ja matkan aikana seurassimme tuon maanosan uutisointia aktiivisesti. Koemme, että kuvailemamme muutokset ovat yhä voimassa ja ymmärrämme nyt paremmin miksi reppumatkailu kiehtoo niin monia.

8 Pohdinta

Tutkimuksemme keskeisimpinä tuloksina pidämme reppumatkailun meissä aikaansaamia positiivisia muutoksia. Samoja muutoksia oli raportoitu aiemmissa tutkimuksissa. Koimme tulleemme avarakatseisimmiksi sekä omien identiteettimme vahvistuneen. Tähän suuri vaikutus oli sillä, että meidän tuli selvittää itsenäisesti meille vieraisissa paikoissa ja kulkea maateitse maasta toiseen erilaiset määräykset ja tavat huomioon ottaen. Uudessa ympäristössä oli pakko oppia toimimaan ja varsinkin Kiinassa englannin kielellä ei päässyt kovinkaan pitkälle. Aiempien tutkimusten raporttien mukaisesti meidänkin prioriteettimme muuttuivat ja koimme tulleemme sosiaalisemmiksi ja itsevarmemmiksi.

Tutkimuksen aikana saamamme tulokset olivat osin yllättäviä, mutta näemme nyt kuinka suuri vaikutus erilaisilla ulkopuolisilla asioilla, mutta myös matkailijan omilla asenteilla on matkan aikaansaamiin vaikutuksiin. Omien muutosten arvioiminen oli tästä syystä hankalaa ennakkoon. Niiden ymmärtäminen vaatii havainnoimista ja matka etenemistä siihen pisteeseen, että muutoksia aikaansaavia kokemuksia on kerääntynyt. Meihin eniten vaikuttavia asioita matkallamme olivat todellisen köyhyyden näkeminen läheltä, pitkä poissaolo kotoa, oman lähipiirin vaikutuksen vähäinen määrä sekä matkalla nähdyt ja opitut asiat maiden historiasta.

Opimme käytännössä, millaista reppumatkailu on Kaakkois-Aasiassa ja miten paljon apua toisista reppumatkailijoista matkan aikana on. Monet pyysivät meiltä apua ja saimme itsekin paljon hyviä neuvoja esimerkiksi siitä, miten joissakin maissa kannattaa matkustaa paikasta toiseen. Autoetnografisen tutkimuksen toteuttaminen on työläs, mutta terapeutti-prosessi. Sen aikana on omia ajatuksia seurattava säännöllisesti, joten muutosten näkeminen omassa ajattelussa on sen kautta mahdollista.

Opinnäytetyö prosessi itsessään sujui hyvin, vaikkakin matkalta palattuamme kirjoitusprosessi taukosi muiden tehtävien ja molemmilla tutkimuksen tekijöillä uusien töiden alkamisen johdosta. Matkan aikana päiväkirjan jatkuva kirjoittaminen ja omien kokemusten pohtiminen tuntuivat ajoittain raskaalta. Pidimme matkastamme blogia saman aikaisesti opinnäytetyön teon kanssa, joka osaltaan vei aikaamme ja blogi lopulta jäikin pienemmälle huomiolle. Haastavaa oli myös suuren aineistomäärän analysointi. Ennen tutkimuksen aloittamista olisimme voineet tutustua paremmin matkailun aikaansaamia muutoksia käsittelevään kirjallisuuteen sekä aiempiin tutkimuksiin. Jälkikäteen kuitenkin tutustuimme niihin ja huomasimme kokeneemme paljon samankaltaisia asioita.

Reppumatkailua on tutkittu aiemmin, mutta huomasimme tutkimusten keskittyvän alueille, joilla reppumatkailijoiden näkyvyys ja aikaansaamat vaikutukset ovat eniten läsnä. Tällainen alue on esimerkiksi Australia. Euroopassa ja Aasian ulkopuolella reppumatkailua on tutkittu vähemmän, vaikka sen tunnustetaan olevan merkittävä osa matkailualaa. Reppumatkailu kehittyy jatkuvasti ja se saa uusia muotoja, jotka eivät enää ole selkeästi tunnistettavissa reppumatkailuksi.

Tutkimuksen toteuttamisessa seurasimme autoetnografisen tutkimuksen metodeja ja saimme luotettavia tuloksia. Päiväkirjoissamme pyrimme kuvaamaan meitä ympäröiviä olosuhteita ja opinnäytetyön liitteenä olevien päiväkirjojen kirjoitusasu on osittain vapaampi, jotta ajatukset oli mahdollista kirjoittaa ylös nopeammin. Saatuja tuloksia voidaan hyödyntää todentamaan aiempien tutkimusten tuloksia sekä niiden avulla voi lukija nähdä millaista reppumatkailu on ja miten sen voi odottaa muuttavan matkailijan ajattelua.

Ammatillisesti kehityimme siinä mielessä, että osaamme nyt tunnistaa niin reppumatkailijan kuin myös Aasiaan muutoinkin matkustavan henkilön tarpeita. Näimme myös käytännössä millaisia kohdemainamme olleet maat ovat ja millaisia mahdollisuuksia ne tarjoavat. Vierailimme muutamissa massaturismin kohteissa ja emme suosittelisi niitä, vaikka ne helppoudellaan varmasti monia yhä houkuttelevatkin. Matka lisäsi halua työskennellä matkailualalla ja koko opinnäytetyöprosessi muodosti meille kokonaisvaltaisemman kokemuksen matkailualasta ja sen eri toimijoista. Aiheesta jatkossa tehtävät tutkimukset voisivat keskittyä mielestämme monipuolisemmin eri alueisiin Aasian ulkopuolellakin ja kokeneiden reppumatkailijoiden näkemyksiin reppumatkailun kehityksestä.

Reppumatkailussa yhdistyvät siis erilaiset muutoksen mahdollistavat elementit, jotka vaikuttavat jokaiseen reppumatkailijaan hänen omien lähtökohtiensa mukaisesti. Näimme matkan aikana esimerkkejä erilaisista reppumatkailijoista ja opimme, että ensikertalaiseltakin se sujuu ilman tarkkaa matkasuunnitelmaa tai aiempaa kokemusta. Reppumatkan tekemistä voimme suositella kaikille, jotka haluavat oppia tuntemaan itsensä paremmin tai näkemään itseään kiinnostavia maita pintaa syvemmillä.

Lähteet

Ellis, C., Adams T.E. & Bochner, A.P. 2010. Autoethnography: An Overview. Forum: Qualitative Social Research, 12, 1, s. 1-8. Luettavissa: <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1589/3095#g2>. Luettu: 31.10.2016.

Etninen tasa-arvo työelämässä 2016. Tunnista ennakkoluulosi. Luettavissa: <http://www.etna.kaapeli.fi/ennakkoluulot.htm>. Luettu: 31.10.2016.

Hannam, K., Diekmann, A., Hampton, M., Bell, C., Laythorpe, K. & Welk, P. 2010. Beyond Backpacker Tourism. Channel View Publications. Bristol.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.

Hämeenaho, P. & Koskinen-Koivisto, E. 2014. Moniulotteinen etnografia. Tallinnan kirjapaino. Tallinna.

Lappalainen, S., Hynninen, P., Kankkunen, T., Lahelma, E. & Tolonen, T. 2007. Etnografia metodologiana. Vastapaino. Tampere.

Otavan Opisto 2015. Arvot ja normit. Luettavissa: http://opinnot.internetix.fi/fi/materiaalit/et/et1/5_hyvan_elaman_malleja/11_arvot_ja_normit?C:D=1464921&m:selres=1464921. Luettu: 31.10.2016.

Pine, B. & Gilmore, J. 2011. The Experience Economy. Harvard Business Review Press. Boston.

van Egmond, T. 2007. Understanding Western Tourists in Developing Countries. CABI. United Kingdom.

Liitteet

Liite 1. Johnin päiväkirja

Matkan alun ollessa vain kahden viikon päässä oli oloni jännittynyt, mutta myös haikea. Tuona aikana seurasin, miten muut suhtautuivat matkaani ja monet olivat oikeasti iloisia puolestani. Samalla huomasin olevani yhä useammin iloinen myös muiden puolesta. Ennen matkaa tunsin arvostavani pieniäkin asioita ja tällaisten asioiden tekeminen tuntui todella tärkeältä. Ne olivat asioita, joita en päässisi seuraavan kolmen kuukauden aikana tekemään, kuten esimerkiksi pihatöitä. Samanlaista oloa en ole kokenut ennen lyhyitä muuttaman viikon pituisia matkoja. Tuollainen asioiden arvostamisen tunne oli hyvin koukuttava ja sen toivoisi tulevan myös matkan jälkeen. Samaan aikaan mietin kuinka pitkä, mutta samalla myös lyhyt aika kolme kuukautta on. Tässä on lisää matkaamme edeltäviä ajatuksiani.

Matkaa edeltävää jännitystä olen saanut lievennettyä kohdemaiden tilanteisiin tutustumalla sekä tekemällä alustavia suunnitelmia. Lisäksi olen tavannut ystäviäni, sukulaisiani ja perhettäni. Pohdin myös tämän matkan merkitystä itselleni syvemmällä tasolla ja minulle tämä on opinnäytetyön tekemisen ja uuden kokemisen lisäksi myös tauko ajatella. Ajatella omaa tulevaisuuttani ja niitä asioita, joita haluan silloin tehdä. Olen aina pitänyt kirjoittamisesta ja matkustamisesta, joten opinnäytetyön tekeminen tuntuu luontevalta ja ehkäpä kirjoittamisesta löydän itselleni suuntaa tulevaisuudelle.

Matka alkaa 15. syyskuuta, joten siihen on vielä muutama viikko aikaa ja varusteiden kasaaminenkin on aloitettava. Myös rokotuksia ja vakuutuksia on otettava ja matkan aikana pidettävä blogi perustetaan lähipäivinä. Olen tänään huomannut, kuinka matkan odottamisella ja stressaamisella on fyysisiäkin vaikutuksia. Hampaita on alkanut vihloa ja motivaatio on pudonnut tiiviin työskentelyn seurauksena. Matkalla sitten pääsee rentoutumaan.

Näen matkustelun merkityksen olevan minulle suurempi kuin ennen. Olen aikaisemmin ollut usein hieman kateellinen muiden matkoista, sillä en itse ole päässyt sitä juurikaan tekemään. Tämän matkan jälkeen odotan olevani ymmärtäväisempi ja ainakin minulla on jotakin mihin voin verrata muiden kokemuksia. Ennen matkan alkua työskentelin lentokentällä viisi kuukautta asiakaspalvelutehtävissä, mikä valmisti minua toimimaan aasialaisten kanssa. Samalla tulin rennommaksi ihmisten kohtaamisen suhteen. Se omalta osaltaan toi varmemman olon lähteä matkalle. Matkan aikana odotan oppivani tuntemaan paremmin paitsi itseni, mutta myös Oskarin. Matkan aikana luottamus kasvaa omia taitoja kohtaan, mutta myös matkaseuraa kohtaan. Mitä enemmän matkaa suunnittelee, sitä rauhallisempi olo on. Samalla kuitenkin liika suunnittelu voi viedä yllätyksellisyyden pois.

Matkaa edeltävä aika pitää sisällään myös paljon televisiosarjojen katsomista sekä vain rentoutumista. Otan siis mahdollisimman paljon irti kotona olemisesta, sillä seuraava mahdollisuus siihen on vasta joulun alla. Olo on nyt viisi päivää ennen matkaa vähemmän haikea ja odottavampi. Haikeus ei ole kuitenkaan kokonaan lähtenyt, sillä en ole aiemmin tehnyt näin pitkää matkaa tai ollut kotoa pois näin pitkään. Olen myös miettinyt, että vaikuttaako tutkimukseemme se, että tunnemme toisemme aika hyvin. Miten ennako-odotukset vaikuttavat ja ohjaammeko itseämme niiden suuntaan.

Matkamme alkoi Pekingistä. Sieltä se jatkuisi edelleen Vietnamiin, Kambodzhaan, Thaimaahan, Malesiaan ja Singaporeen. Lentomatkat kestivät yhteensä yli 24 tuntia ja lensimme Rooman ja Hong Kongin kautta. Odotus ja haikeus ovat yhä läsnä, mutta haikeus on vaihtumassa lievään ikävään. Samalla olen tietoisesti tai tiedostamatta asennoitunut siihen, että täällä matkalla tulemme nyt olemaan kauan ja en voi tehdä enää juurikaan mitään asioille kotona. On vain tämä matka ja tämän matkan mukanaan tuomat pulmat. Lentomatka tänne oli pisin matka, jonka olen koskaan lentänyt ja se kesti noin 11 tuntia. Tänä päivänä tutustumme lisää tähän kaupunkiin. Muita uusia asioita minulle olivat täällä vallitseva kosteus ja monessa paikassa oleva pistävä ruoan haju. Tähän mennessä kaikki ovat olleet meille ystävällisiä, mutta koko ajan on oltava varuillaan mahdollisten huijausten varalta. Olo on helpottunut matkan vihdoin alettua ja kaiken suunnittelutyön loputtua.

Kiinassa ja Pekingissä on nyt muutaman päivän perusteella kaikki jotenkin hajanaista. Hienojen rakennusten jälkeen maisema muuttuu täysin ja edessä avautuu hylättyjä taloja ja romua. Oma stressi ehkä saa asiat näyttämään negatiivisilta ja Suomen puhtaudesta tullessa tajuan nyt kuinka likaista muualla voi olla. On hyvä nähdä tällaista, jotta osaa arvostaa omaa mahdollisuutta ja oikeutta elää puhtaassa ja saasteettomassa ympäristössä.

Kuvailisin tämän hetkistä oloa myös kulttuurishokiksi. Ajatuksia on hankalaa keskittää ja ympärillä oleviin ihmisiin on hankalaa ottaa kontaktia. En tarkkaan tiedä mitä syön, sillä englannin puhuminen ei monessakaan paikassa vie pitkälle. Ruoan suhteen on muutenkin tultava ennakkoluulottomammaksi. Olen nähnyt joka yö unia, jotka ovat todella eläviäisiä ja niissä on ollut henkilökohtaisia asioita, jotka ovat jääneet Suomessa kesken. Ennen matkaa sain hoidettua monia asioita siten, että voisin jättää ne taakseni kolmeksi kuukaudeksi ja sen tekeminen oli todella tärkeää keskittymisen kannalta.

Oltuani nyt vajaan viikon Pekingissä tunnen olevani tottuneempi ympäristööni ja sen meenoon. Stressi ja uudet asiat vaihtuvat arkisempaan oloon ja kaikesta ympärillä olevasta on helpompaa nauttia. Tänä päivänä käytiin Kielletyssä kaupungissa, jonka valtava koko yllätti täysin. Siellä saa helposti vietettyä koko päivän ja unohtumatonta nähtävää riittää vielä sen

yhteydessä olevassa puistossakin. Molempiin paikkoihin kannattaa varata päivä kummallekin. Pitkillä matkoilla ei tule laskeneeksi päiviä ja kaikkea ajattelee lyhyemmällä tähtämellä. Matkailijan on siis jossakin vaiheessa alettava keskittymään matkaansa, jotta se olisi avartavampi kokemus. Stressin lievittyminen antaa kapasiteettia keskittyä ympäröivään kulttuuriin ja ihmisten menoon.

Kiina tuntuu nyt helpolta matkakohteelta ja sinne voisin hyvin palata uudelleen. Kesti noin neljä päivää tottua vieraaseen kulttuuriin ja viikon jälkeen se on vielä helpompaa. Ensimmäisinä päivinä oli niin paljon vastaanotettavaa. Tämä matka kehittää ongelmanratkaisukykyä ja helpottaa omalta osaltani ihmisten kohtaamista. Saa nähdä alkaako tämä matka uuvuttaa pidemmän päälle. Koko ajan haluaa oppia lisää ja kaipaus on vaihtunut uuteen odotukseen kotiin pääsystä, mutta samalla sen ei halua tapahtuvan pitkään aikaan.

Matkustimme junassa 20 tuntia Pekingistä Nanningiin. Maisemat junasta ovat uskomattoman kauniita ja molemmin puolin kiskoja avautuu korkeita karstimuodostelmia ja maaseutua. Tämä junamatka jo itsessään on ollut taas unohtumaton kokemus ja on mukavaa päästä hetkeksi pois kaupungista. Junassa on myös ollut aikaa miettiä. Maiseman vaihtuminen auttaa jaksamaan, sillä tuntee olevansa uudella matkalla aina maan vaihtuessa. Odotan tapaavani länsimaalaisia, jotta voisin vertailla kokemuksiani. Tällä hetkellä en nimittäin tavallaan tiedä mitä minun pitäisi tuntea ja on hankalaa ikään kuin jalostaa omia ajatuksiaan pidemmälle.

Nanning oli suuri kaupunki ja se on suosittu väliasema joko mentäessä Kiinasta Vietnamiin tai toisinpäin. Sieltä siirryttiin Beihaihin, jossa ollaan nyt oltu kolme päivää. Täällä on jotenkin rennompaa kuin mitä muualla Kiinassa on ollut ja niin se usein on rantakaupungeissa. Merinäköalaan on mukava herätä ja täällä ollaan nyt vaan rentouduttu. En olisi kuvitellut, että ensimmäinen rantakohteeni ulkomailla tulisi olemaan Kiinassa. Junamatkalla sai mietittyä niin hyvin, että taas on rentoutuneempi olo. Suomesta lähdettiin muutama viikko sitten ja aika on mennyt nopeasti. Nyt on asennoitunut entistä paremmin täällä olemiseen. Olemme muutamaa otteeseen keskustelleet paikallisten kanssa ja Kiinassa nuoret alkavat elämään eri lailla kuin vanhempansa. Vanhemmat tekevät tauotta työtä ja säästävät lapsilleen rahaa, mutta etenkin pojat usein vain elävät niillä rahoilla ja vaikuttavat jopa tuhlaavan niitä. Toisaalta nuorison ongelmat kuulostavat tutuilta ja niihin on helppo samaistua ja ymmärtää.

Lokakuun alku ja Peking tuntuu nyt todella kaukaiselta ja jotenkin nyt vasta on tajunnut, kuinka pitkä matka vielä on edessä. Nyt taas Nanningissa ja huomenna matka jatkuu kohti Hanoita. Kiinasta on alkanut pitää koko ajan enemmän ja taas tutustuttiin paremmin tähänkin kaupunkiin. Täälläkin on omat persoonalliset nähtävyytensä ja ruokansa. Vietnamiä olen odottanut eniten.

Tällä hetkellä tämä matka on tehnyt minusta iloisemman ja rentoutuneemman. Tuntuu, että kotiin palattua ei stressaisi monet asiat enää niin paljoa. Samalla on oppinut muita tarkkaillessa hyväksymään itsensä paremmin ja odotan, että tuleeko henkisiä muutoksia lisää ja minkälaisia ne tulevat olemaan. Ehkä pitäisi kohdistaa tarkkailua enemmän ulkoiisiin asioihin ja niiden vaikutuksiin kuin siihen mitä itsekseen käy läpi. Kiinalaisille matkustaminen on kallista ja täällä vanhemmat ihmiset suosivat ryhmämatkoja ja matkatoimistoja.

Nyt on takana pari päivää Vietnamin ja Hanoissa. Täällä on aikamoinen melske ja paljon nähtävää. Turisteja ja länsimaalaisia on kaikkialla ja minulle se tuli uutena kokemuksena. Kiinassa tuskin näimme muita ulkomaalaisia ja olimme suurimman osan ajasta ainoita länsimaalaisia, minne menimmekin. Saimme siis paljon katseita osaksemme. Vietnamin paikalliset osaavat paljon paremmin englantia kuin Kiinassa mikä helpottaa todella paljon matkustamista. Matkustajille on muutenkin tehty asiat helpoksi, mutta turistien määrän kasvaessa myös mahdollisten huijausten määrä kasvaa. Kiinassa saimme samat hinnat monesti paikallisten kanssa, mutta tästä eteenpäin niin tuskin on.

Jokainen paikka on tuntunut aluksi oudolta ja luotaantyöntävältä tähän mennessä. Se johtuu varmasti siitä, että ne ovat uusia ja ei vielä tiedä miten niiden keskellä toimia ja selviytyä eteenpäin niin sanotusti. Olen alkanut taas kaivata rauhallisempaan paikkaan. Oma persoonallisuus ja mielenkiinnon kohteet siis vaikuttavat matkailijaan ja hänen valitsemiinsa matkakohteisiin sekä niissä viihtymiseen. Niistä paikoista, joista on kiinnostunut, myös oppii eniten.

En enää ole jaksanut tinkiä tuotteita ostaessa niin paljoa kuin voisi vaan pudotan hinnan puoleen vain siksi, että se kuuluu asiaan. Aiemmin oikeasti halusi saada alemman hinnan, mutta nämä hinnat eivät itselle ole muutenkaan korkeita. Huomenna tehdään yhden yön reissu Halonginlahdelle ja nukutaan laivassa yksi yö. Vastaanotettavaa ollut viime päivinä niin paljon, että ajatukset harhailevat ja päiväkirjaa on hankala kirjoittaa. Kirjoitan lisää seuraavassa kaupungissa.

Nyt olemme Hoi Anissa. Tähän mennessä mielestäni kaunein kaupunki mitä olemme nähneet. Täällä on vanha Unescon suojelema keskusta, jonka tunnelma illalla on mystinen ja unelias. Rantaviivaa silmän kantamattomiin ja kilometreittäin suurten hotelliketjujen työmaita. Innostus matkustamista kohtaan on vain kasvanut ja haluan nähdä lisää maailmaa. Halonginlahdella tämä innostus kasvoi, kun tavattiin kiinnostava joukko muita matkailijoita. Mukava sattuma, että tällainen joukko saman ikäisiä päätyi samalle laivalle ja juteltiin seuraavat kaksi päivää kaikenlaisesta. Monet näistä henkilöistä olivat matkustaneet eri puolilla maailmaa, Aasiaa ja Vietnamia jo aikaisemmin ja nuo keskustelut opettivat paljon. Monet muut eivät ole valmistautuneet tällaiseen matkaan niin hyvin kuin me ja se vähensi omaa jännitystä. Olemme siis varautuneet liiankin hyvin esimerkiksi rokotusten ja varusteiden osalta, mutta toisaalta mieluummin se kuin liian huono varautuminen. Seuraavalla matkalla osaa ottaa hieman vähemmän mukaan.

Matka tuntuu helpottuvan sitä enemmän mitä enemmän se etenee. Kun saavuttiin Pekingiin ei oikeasti tiedetty miten tämä kaikki tulisi etenemään. Pesimme pyykkiä käsin, vaikka olisimme voineet käyttää pesuloiden palveluita ja niin olemmekin nyt tehneet. Nyt on kasaantunut paljon omia tarinoita ja on helppo jakaa omia ja muiden antamia vinkkejä muille vastaantulijoille. Enää ei myöskään tunnu, että olisin jotenkin irrallani kotiseudusta. Tällä matkalla on selkeä tavoite meille opinnäytetyön valmiiksi saamisen muodossa ja sen tavoitteen eteen tehdyt hankinnat ja muu varautuminen tuntuvat kaiken tehdyn työn arvokelta.

Vastaan tulleilla ihmisillä on ollut erilaisia tavoitteita ja syitä lähteä matkoilleen. Monille se on ollut tauko ennen opiskelua tai uutta työtä. Itsellenikin tämä on ollut tauko töiden välissä ja samalla mahdollisuus pohtia mitä haluan tehdä. Täällä on opinnäytetyön tekemisen lisäksi ajatuksia herättäviä ärsykeitä ja aikaa tehdä suunnitelmia. Keskustelujen kautta olemme oppineet muista maista ja muut ovat oppineet meidän kauttamme Suomesta. Olen alkanut myös arvostaa Suomea ja sen turvallisuutta entistä enemmän. Thaimaan tilanne kuninkaan poismenon vuoksi sai huolestumaan sinne menemisestä. Opin Hoa Lon vankilamuseossa käymisen jälkeen, miten Vietnamin kansat ovat joutuneet kärsimään länsimaiden vuoksi yhä uudelleen ja käymään läpi sanoinkuvaamattoman karmeita asioita.

Bussimatalla Halonginlahdelle huomasin luoneeni ennakkoluuloja muista matkustajista ennen heihin tutustumista. Nuo ihmiset olivat ne joista aikaisemmin kerroin ja pidin heistä kaikista. Jos tämän matkan aikana pääsen eroon ennakkoluulojen luomisesta voi tätä matkaa jo sanoa onnistuneeksi. Tuollaista muutosta tuskin yrittäisin tietoisesti tehdä Suomessa ja haluan nyt tutustua uusiin ihmisiin enemmän ja kuulla heidän tarinoitaan. Köyhyyden näkeminen on alkanut tavallaan turruttaa. Sitä jotenkin pakenee mielessään, kun

menee takaisin sisätilojen siisteyteen ja yllätty taas, kun menee ulos. Sitten siihen tottuu ja ajattelee, että mistä se köyhyys johtuu. Kaakkois-Aasiankin maat ovat käyneet läpi siirtomaa aikoja, useita sotia ja keskinäisiä kiistoja, joiden vaikutukset ovat pitkäkestoisia. Tällaisten ajatusten tunnistaminen on hankalaa ja siksi tuntuu, että päiväkirjaankin toistaa samoja asioita välillä.

Muiden matkaajien kanssa keskusteltuani löysin monia yhteisiä asioita. Sellainen on esimerkiksi halu pitää taukoa jostakin. Lisäksi ulkomaille lähteminen voi olla raskasta, jos siellä on oltava kauan ja ei voi heti lähteä pois ja lisäksi matkalle voi lähteä ilman tarkkaa suunnitelmaa, jos aikaa on. Muiden matkaajien kanssa voi helpottaa omaa matkaansa ja muita matkailijoita on oltava valmis auttamaan. Avoimuus on tärkeää ja matkalla erilaiset tunteet vaihtelevat paljon. Budjetissa on pysyttävä, jos ei aio työskennellä samalla ja epäolennaisista asioista ei enää valita niin helposti.

Näin toistamiseen unen, jossa olin kesken matkan palannut kotiin. Nautin todella siellä olemisesta ja olin iloinen päästyäni kotiin. Unessa kuitenkin halusin lähteä takaisin näkemään niitä maita, jotka olisivat olleet vielä edessäpäin. Edessä oleva aika tuntuu välillä pitkältä ja alitajuisestikin käsittelen asiaa. Olen aina pitänyt kotona olemisesta, joten näin pitkä aika sieltä pois tuntuu uuvuttavalta. Kiina tuntuu kaukaiselta ja siitä jäi hyvät muistot. Turistien vähyys vaikuttaa varmasti myös siihen, että jotkin alueet olivat aika likaisia eikä niitä tarvinnut kenenkään siivota. Matkan lopussa on varmasti erikoinen olo, kun on todella suuri määrä muistoja ja kokemuksia kerätty tällaisella tahdilla. Muutenkin tarvitsee aikaa ajatuksien jäsentämiseen ja kotona varmaankin vasta ymmärrän ja arvostan paremmin tätä kokemusta.

Aluksi kaikki on siis tuntunut kummalliselta, mutta merkitysverkkojen selvittyä opimme koko ajan lisää ja tulemme varmemmiksi toimijoiksi näiden uusien kulttuurien vieraina. Eniten voimia vievää oli ennen matkaa epätietoisuus näiden kulttuurien merkitysverkoista, mutta nyt ne ovat alkaneet selvitä. Erilaiset tavat ja maksukäytännöt tippauksineen ja tinkimisineen ovat opettaneet paljon. Olisi mielenkiintoista kuulla miten tällainen matka vaikuttaa jostakin toisesta kulttuurista tulevaan matkailijaan ja onko hänelle kenties helpompaa joidenkin asioiden suhteen.

Olen ajatellut lisää tulevaisuuttani ja olen aikaisemmin usein mukautunut ympärilläni olevien ihmisten mielenkiinnon kohteisiin ja ajatuksiin. Matkan aikana olen yhä enemmän halunnut tehdä omia itselleni tärkeitä asioita, joita muut eivät tee. Se on ollut minulle aina tärkeää, mutta se on tuntunut hälvenneen viime aikoina. Nyt olen irrallani läheisistäni ja ystäväistäni niin pitkään, että olen alkanut tunnistamaan näitä ajatuksia ja tarvetta erottautua. Tällä matkalla meihin suurimman muutoksen luo tällainen jatkuva omien tuntemusten ja

ajatusten miettiminen ja analysoiminen. Lyhyellä matkalla tällainen pohtiminen olisi mahdollista, mutta tiukempi aikataulu jättäisi sille vähemmän aikaa.

Opimme paljon hyödyllisiä käytännön taitojakin. Esimerkiksi paikasta toiseen liikkuminen, bussien ja junalippujen ostaminen, pyykin peseminen, kiinnostavien paikkojen löytäminen ja maiden erilaisten oleskeluoikeuksien selvittäminen ovat jatkuvasti tarpeen. Henkisesti tulemme varmemmiksi monien taitojen käyttämisessä. Tällä hetkellä kaverin kanssa matkustaminen tuntuu vain silloin tällöin hankalalta, mutta se on aina helpottanut ja samalla oppii hyväksymään toisen erilaisia elämäntapoja. Tämän päiväkirjan pitämisestä on tullut minulle todella tärkeää sen terapeuttisuuden vuoksi ja aion matkan jälkeen jatkaa sitä ja omien ajatuksieni käsittelemistä sen avulla.

Hoi An oli kuin Porvoon vanha kaupunki. Tunnelmallinen pikkukylä joen varrella siltoineen ja lyhtyineen. Perinteitä vahvasti kunnioittava paikka täynnä hyvää ruokaa. Nyt olemme Nha Trangissa, jonne matka kesti junalla kymmenen tuntia. Täällä ranta on lähempänä ja tämä on mitä ilmeisimmin venäläisten suosima kohde. Niin ravintolat, hotellit kuin matkatoimistotkin ovat monin paikoin venäläisillä nimillä.

Olen oppinut vain olemaan ja esimerkiksi pitkien junamatkojen aikana ei tule enää kärsimätön olo ja matkan ajan voisi vain istua paikallaan tekemättä mitään. Voi myös olla, että paikasta toiseen siirtyminen tarjoaa niin hyvää vaihtelua, että se virkistää ja auttaa jaksamaan. Matkamme henkisesti vaikein osuus oli ennen sen alkua oleva tiedottomuus tulevasta ja nyt matkamme edettyä näin pitkälle on oloni vieläkin helpottunut. Minusta on siis tullut kärsivällisempi ja sen toivoisin jatkuvan palattuani kotiin. Kärsivällisyys ja ennakkoluulottomuus ovat tärkeitä työelämässäkin ja tämä opinnäytetyöprosessi opettaa enemmän kuin saatoin kuvitella. Kun tämä matka saavuttaa loppupuolensa niin varmasti osaan arvostaa viimeisiä päiviä. Kun ne ovat ohi menee taas pitkä aika ennen kuin on aikaa matkailla tällä tavoin. Nämä maat eivät enää tunnu niin eksoottisilta ja tuntuu, että täällä tavaltaan asuu nyt. Arkisten asioiden, kuten pyykin peseminen saa sen varmasti osaltaan aikaan.

Muutama päivä takana Mui Ne nimisessä pikku kylässä ja huomenna on edessä viisi tuntia bussilla Ho Chi Minhiiin. Tämäkin oli todella pieni ja rauhallinen paikka muutamalla näkemisen arvoisella nähtävyydellä varustettuna. Vuokrasimme moottoripyörän, jolla kävimme hiekkadyneillä. Valtava hiekkadyynien peittämä alue, jota Mui Nen läheltä löytyy valkoisella ja punaisella hiekalla erikseen. Täällä ollessa ovat tuntemukset vaihdelleet paljon. Matkan puolivälissä tuli koti-ikävä, mutta uskoisin matkan viimeisten päivien menevän helposti.

Nähtävyyksien katseleminen ei ole enää kiinnostanut niin paljoa ja into paikasta toiseen siirtymisen suhteen on laskenut. Tämä matka on niin pitkä, että jatkuvasti ei jaksakaan olla innoissaan menossa katsomaan uusia paikkoja. Köyhyyden näkeminen on jostain syystä taas alkanut ottaa voimille. Köyhyyden näkemisellä tarkoitan useimmiten ihmisten elinolojen ja ympäristön likaisuutta sekä ihmisiä, jotka pyytävät rahaa. Siihen on tottunut, mutta samaan aikaan se saa aikaan halun päästä takaisin puhtaisiin ympäristöihin. En ollut ennen tätä matkaa nähnyt omin silmin tällaisia elinoloja kenelläkään. Niiden näkeminen tuntuu todella tärkeältä, mutta vaikealta. Se on sitä kulttuurishokkia.

Nyt tajuan myös paremmin matkan alussa olleita ajatuksia ja tuntemuksia. Matkan alussa odotti heti saavansa jonkinlaisia suuria ajatuksia ja tajuavansa heti mitä tulevalta haluaa. Muistan ihmetelleeni, että miksi sellaisia ajatuksia ei tule ja pelkäsin, että niitä ei tulisi. Siihen aikaan ei kuitenkaan vielä ollut mitään mihin verrata näkemäänsä ja jälkikäteen sen kaiken analysoiminen onkin helpompaa. Matkan alussa ei siis tiennyt mitä pitäisi odottaa ja oli hämillään.

Mukavuusalueelta poistuminen on täällä toisinaan hankalaa, vaikka olemme jatkuvasti uusien asioiden äärellä. Uusien asioiden kokeileminen välillä jännittää enemmän kuin sen pitäisi. Esimerkiksi moottoripyörän vuokraaminen jännitti todella paljon ja se tuntui jopa vaaralliselta. Moottoripyörällä ajaminen osoittautui kuitenkin hauskaksi ja olen sitä aiemminkin tehnyt, mutta turvallisemman liikenteen seassa. Uusia ruokiakin on tullut kokeiltua ja nyt uudella innolla kohti uusia kokemuksia. Pitää vain uskaltaa kokeilla.

Opinnäytetyön tekoon olen jatkuvasti orientoitunut enemmän ja se tuntuu ajoittain mukavalta ajanvietteeltä. Täällä sitä on helpompaa tehdä kuin kotona, sillä siellä on enemmän harhauttavia ärsykeitä. Opinnäytetyön tekeminen myös poistaa stressiä ja se tuntuu välillä tärkeämmältä kuin jatkuva uusien paikkojen näkeminen ja kokeminen. Nyt myös tiedetään paremmin, millaista on olla tällaisella pitkällä reppureissulla ja mitä se vaatii. Se vaatii kärsivällisyyttä, asioiden hyvälle mallille jättämistä kotona ja ennen kaikkea tarkkuutta niin budjetin kuin erilaisten valintojenkin suhteen.

Täällä on niin paljon ihmisiä, että tajuaa jotenkin paremmin Suomen pienen koon. Uutisissa on täällä ollut niin paljon hirveämpiä asioita kuin Suomessa, joten Suomen turvallisuus korostuu taas. Pian jää Saigon taakse ja suuntaamme Phnom Penhiin Kambodzhassa. Saigon eli Ho Chi Minh City on toinen tämän maan suurista kaupungeista Hanoi lisäksi ja sen huomaa. Skoottereita on todella paljon ja niitä on väisteltävä jatkuvasti. Päiväkirjan kirjoittaminen on tuntunut yhä todella terapeuttilta. Opinnäytetyötä on helpompi tehdä, kun ei tarvitse miettiä arkisia asioita ja kotona ei ole tullut mietittyä näin ”suuria” ajatuksia vaan useimmiten ajatukset pyörivät arjen ja lähellä olevien ihmisten ja heihin

olevien suhteiden ympärillä. Matkan aikana on myös tullut tietynlainen vapauden tunne, sillä olemme suunnitelleet seuraavia kohteita vasta niiden ollessa ajankohtaisia. Tarkkaa suunnitelmaa ei muutenkaan näin pitkäksi aikaa tarvitse tehdä, sillä aikaa paikasta toiseen siirtymiseen on. Muilta matkaajilta saa ajantasaisia vinkkejä eri paikoista ne vinkit meitäkin ovat vieneet eteenpäin. Se on ollut usein tietoa, jota ei edes ole tullut ajatelleeksi etsiä Internetistä.

Nyt olemme Kambodzhassa. Kiinassa esiin noussut hajanaisuuden näkeminen ei haittaa enää. Sitä näkee kaikkialla samoin kuin likaisuutta ja köyhyyttä. Aikaisemmin tunsin, että siihen turtuu ja siitä ei välitä enää. Oikeastaan se ei enää ihmetytä siitä syystä, että sitä on oppinut ymmärtämään mistä näiden maiden erilaiset elinolot johtuvat. Menneet tapahtumat ovat estäneet kehitystä ja usein joko länsimaat tai naapurivaltiot ovat vaikuttaneet siihen sotien ja valloitusten kautta. Ymmärtämisen ja omien kokemusten pohtimisen kautta myös kulttuurishokki lähtee pois. Oman muutoksen seuraaminen on siinä myös tärkeässä osassa.

Matkan puolivälissä yhdistyivät pitkä matkalla vietetty aika ja yhtä pitkä edessä oleva aika. Ajan kuluminen on ollut siis yhteydessä olennaisesti omiin tuntemuksiin. Matkan eri vaiheet ajallisesti ovat luoneet erilaisia psyykkisiä vaikutuksia. Alussa ihmetteli kaikkea uutta ja sitä ei vielä ymmärtänyt. Se vaihtui puolivälissä koettuun vahvaan koti-ikävään ja silloin alkoi tavallaan antamaan itselleen lupaa tuntea sitä, koska matkan alussa se olisi tehnyt edessä olevasta ajasta sietämätöntä. Matkan ollessa lähempänä sen loppupuolta on lopun suunnitelmat enemmän selvillä ja se tieto rauhoittaa. Vietnamissa tuntui, että nähtävyyksiä ei enää jaksata katsella ja se ajoittui juuri matkan puoliväliin. Nyt on taas enemmän utelias näkemään uusia paikkoja ja kokemaan uusia asioita.

Meidän keskinäinen yhteiselo on sujunut koko matkan ajan hyvin, vaikka muutamia erimielisyyksiä on ollutkin. Toinen saattaa haluta tehdä asiat eri lailla ja itse en usein halua poiketa jo sovitusta tai suunnitellusta. Riidoiksi asti asiat eivät ole menneet. Minulla on kuitenkin ollut tapana olla sanomatta mitä ajattelen ja sen uskon nyt olevan muuttumassa. Siten asiat menisivät entistä sujuvammin. Toistemme elämäntapojen en tunne aiheuttaneen ongelmia ja molempien toiveita on kuunneltu. Samanlaiset mielenkiinnon kohteet ovat helpottaneet suunnittelua.

Opin todella paljon tämän matkan aikana ja jokainen vierailtu maa on auennut niissä käymisen myötä. Nyt uskaltaisin lähteä yksinkin pitkälle matkalle ulkomaille ja haluaisin mennä maihin, joihin en aiemmin edes ole kuvitellut meneväni. Maailma hahmottuu ja aion seurata enemmän ulkomaisten tapahtumia. Matkan aikana seurasin Aasian uutisia sekä Suomen, mikä antoi hyviä vertailukohtia ja auttoi näkemään Suomen asioita ulkopuolelta.

Kambodza on jäänyt taakse ja Thaimaahan saavuimme bussilla Siem Reapista, Kambodzhasta. Aluksi vietimme Bangkokissa kolme päivää, mutta siellä emme juurikaan jaksaneet kierrellä katselemassa nähtävyyksiä. Pidemmän päälle jatkuva uusiin paikkoihin tutustuminen alkaa käydä voimille henkisesti. Bangkokista siirryimme Prachuapiin ja se näytti meille millainen turistien täyttämä Thaimaa voi olla. Rauhallinen merenranta kylä turistisesongin ulkopuolella ja täynnä erilaista nähtävää. Esimerkiksi kiinnostavia temppeleitä, apinoita ja armeijan ilmavoimien tukikohta, jonne pääsee kuka vain katselemaan ja nauttimaan sen sisällä olevasta rannasta.

Viimeinen kohteemme Thaimassa on Phuket, jossa nyt olemme. Tännekin tulimme bussilla ja matka Prachuapista kesti yhdeksän tuntia. En itse pidä tästä paikasta, mutta ranta on hieno ja tavallaan tämäkin on hyvä nähdä. Phuket antaa esimerkin todellisesta turistirysästä ja vertailukohdan rauhallisimmille paikoille. Täällä ollessa on ollut hyvä keskittyä taas pohtimaan ja odotan taas kotiin paluuta. Samalla kuitenkin haluan olla täällä, mutta jatkuva liikkeellä oleminen ottaa voimille ja laskee motivaatiota. Suomessa olemista suunnittelee lähes joka päivä ja jäljellä olevat kolme viikkoa tuntuvat toisinaan tuskallisen pitkiltä. Matkan alussa mietin miten päiviä ei tule laskettua näin pitkällä matkalla, mutta luonnollisesti sen aloittaa, kun matkaa on enää näin vähän jäljellä. Mietin myös, että Singapore on ollut ainoa maa, josta minulla ei ole ollut valmiiksi vaarallista kuvaa. Jokainen näistä peloista on kuitenkin osoittautunut vääräksi. Tärkeää on, ettei näytä omaa varallisuuttaan ulospäin ja aina voi pyytää apua.

Kiinan jälkeen on jokaisessa maassa pärjännyt englannilla ja turistien määrän huomioon ottaen se olikin odotettavissa. Kiinassa oli useissa paikoissa todella vähän matkustajia muista maista. Olemme vaihdelleet rauhallisempien ja vilkkaampien kohteiden välillä, mikä auttaa keskittymään ja rentoutumaan. Isommat kaupungit jäävät usein monin paikoin katselematta, kun taas pienemmät kylät ovat helppoja koluta läpi. Thaimaa on kaiken kaikkiaan ollut minulle positiivinen yllätys ja ollaan välteltykin niitä paikkoja, joista kuulee karmeita tarinoita. Olemme päässeet kosketuksiin paikallisen kulttuurin kanssa, sillä saimme kutsun hostellin omistajan syntymäpäiville Prachuapissa. Siellä saimme maistaa paikallisia virvokkeita ja juuri poimittua ananasta. Kerroimme myös Suomesta paikalla ol-

leille ja kuulimme elämästä Thaimaassa. Thaimaan kuninkaan poismeno ajoittui vierailumme ajalle, mutta se ei meidän matkaamme juurikaan vaikuttanut. Alkoholialueita ei joka paikasta saa, paikalliset pukeutuvat mustaan ja itsekin pukeuduimme kunnioittavasti. Kuninkaan kuvia näkyy kaikkialla ja turisteja kuulemma kehoitetaan olemaan puhumatta kuninkaasta. Kuninkaallisten arvosteleminen on muutonkin kiellettyä. Thaimaahan matkustavia suosittelisin käymään muuallakin kuin turistien suosimissa paikoissa.

Olemme nyt Malesiassa Malakan kaupungissa. Lensimme Phuketista Kuala Lumpuriin ja vietimme siellä noin viikon. Lähdettyämme Phuketista minulle nousi kuume enkä kyennyt keskittymään päiväkirjankaan pitämiseen. Aika vaan tuntui valuvan eteenpäin ja sairastelu huipentui yhteen yöhön sairaalassa sydäntulehduksen vuoksi. Sairaalassa ollessani lääkärit eivät sitä kuitenkaan osanneet varmaksi sanoa, mutta kävin Suomessa uudelleen lääkärissä ja minulla oli ollut sydänlihaksentulehdus. Kaikki kuitenkin näytti sairaalassa vakaalta, joten pääsin jatkamaan matkaa. Nyt tiedän, miten matkavakuutuksen kanssa toimia ja se myös osoittautui todella tärkeäksi ottaa.

Terveystietä kannattaa pitkillä matkoilla pitää huolta ja siihen kannattaa varautua etukäteen. Hieman kuntoilua, matkavakuutus ja tarpeellisia lääkkeitä ja lisäravinteita mukaan. Mukavuusalue on nyt tavallaan helpottunut ja pystyisin tämän kaltaiseen matkaan nyt helposti yksinkin. Mukavuusalueen ylittäminen ei ole kertaakaan ollut niin paha kokemus kuin mitä aluksi on odottanut ja uusia asioita on turha pelätä. Matkamme pituus on ollut sopiva, mutta kaksi kuukautta olisin jaksanut paremmin kuin kolme. Viimeisen kuukauden puolivälissä koti-ikävä oli voimakkaimmillaan ja motivaatio alhaalla. Kotona olevat asiat alkoivat tulla mieleen päivittäin, mutta silti kotiin ei ole kiire, koska sinne pääsee kuitenkin pian. Huomasimme, että neljä päivää täytyy vähintään olla yhdessä paikassa. Jos takana on pitkä bussimatka, tarvitsee sen jälkeen lepoa, mutta aikaa on myös jäätävä kohteeseen tutustumiseen. Viisi päivää tai maksimissaan viikko on usein hyvä aika olla yhdessä paikassa. Vastaan tulleet paikat eivät enää Vietnamin jälkeen tuntuneet niin eksoottisilta niiden samankaltaisuuden vuoksi. Kuala Lumpurissa ja Malesiassa oli kuitenkin niin erilaista. Vehreä ja sateinen kaupunki erilaisen kulttuurin ja uskonnon piirissä. Olen todella alkanut viimeisten kahden viikon aikana arvostamaan jäljellä olevaa aikaa niin kuin odotin. Arvostan nähtyjä asioita ja paikkoja ja kaikkiin niihin olen tyytyväinen.

Olen huomannut, että matkailu todella kasvattaa ihmistä henkisesti. Sen on parhaiten huomannut pohtimalla, millainen ennen oli ja miltä nyt tuntuu. Tunnen olevani aikuisempi tai kypsempi, sillä reagoin uusien ongelmien kärsivällisemmin ja vastuullisemmin. Matkan aikana olen saanut käsiteltäviä entisiin parisuhteisiin liittyviä asioita ja päässyt niistä eteenpäin. En enää tee samanlaisia epäkestäviä valintoja mitä tulee kalliiden asioiden ihannoitukseen ja en halua enää rajoittaa omia mielenkiinnonkohteitani siihen mistä ystäväni pitävät.

Haluan olla myös entistä itsenäisempi ja nähtäväksi jää ovatko nämä pysyviä muutoksia vai palaanko kotona tutussa ympäristössä osittain siihen, millainen olin aikaisemmin.

Paikkojen nopea vaihtelu ja jatkuva liikkeellä olo vaikuttaa matkailijaan. Se voi tuntua uuttavalta, että ei pääse asettumaan aloilleen ja seuraavaa paikasta toiseen siirtymistä on mietittävä. Se kaikki kuluttaa energiaa niin fyysisesti kuin henkisesti. Kolme kuukautta on tässä mielessä pitkä aika, sillä eteenpäin on mentävä, mutta yhdessä paikassa jaksaa olla korkeintaan viikon, joten paikkaa on vaihdettava usein. Jaksamisen kannalta on tärkeää vaihdella kiireisten kaupunkien ja rauhallisten kylien välillä ja käytettävä aikaa niihin tutustumiseen etukäteen. Viikko on pitkä aika tylsässä paikassa. Siellä voi sitten pidentää oleskeluaan, joten ei kannata varata majoitusta heti liian pitkäksi aikaa. Kaakkois-Aasia todella tarjoaa vaihtelua.

Nyt olemme kotona ja Singaporessa vietimme yhteensä viisi päivää ja se oli todella kansainvälinen kaupunki. Jokaiselle päivälle riitti nähtävää, kuten esimerkiksi Gardens by the Bay, Raffles hotelli, Orchard Road, Marina Bay ja Chinatown. Kallis maa, mutta ehdottomasti näkemisen arvoinen. Siellä voisi jopa kuvitella asuvansa joskus. Singaporessa ollessa oli melkein joka ilta hankalaa nukahtaa, sillä jatkuvasti suunnitteli ja odotti kotiinpaluuta ja siellä tehtäviä asioita. Se on luonnollista, mutta en odottanut sen tulevan niin voimakkaana jo viikkoa ennen lähtöä. Nyt tunnen tuntevani itseni paremmin ja varma tunne itsestä on myös matkan jälkeen. Oma tulevaisuus, jota matkalla piti pohtia ei kaikesta huolimatta paljoa valottunut, mutta aion tehdä työtä, joka haastaa minua enemmän ja sitä kautta pyrin löytämään sen mitä haluan tehdä pidempään.

Matka sai näkemään omat etuoikeudet ja niistä kaikkien Suomessa asuvien tulisi mielestäni olla paremmin perillä ja arvostaa niitä. Onneksi niistä puhuttiin edes itsenäisyyspäivänä, mutta sellaista puhetta toivoisi kuulevan useammin. Koko matka oli ehdottomasti tekemisen arvoinen ja olen ollut kotona iloinen ilman minkäänlaista matkamasennusta. Pidän kotona olemisesta, joten oma koti tuntuu nyt entistä kotoisammalta. Lentokoneessa Phuketista Suomeen oli todella outoa puhua suomea ja piti ajatella mitä sanoo ja miten sanoo. Ei siis tuntunut luonnolliselta tilata suomeksi ruokaa. Nyt se kuitenkin on varmempaa kuin ennen suomalaisten asiakaspalvelijoiden kanssa asioidessa.

Esimerkiksi Phuketin näkeminen oli matkailualan näkökulmasta hyvä asia, sillä siitä sain hyvän vertailukohtan rauhallisemmille paikoille ja näin millainen pahimmillaan todella täysi turistikohte voi olla. En ennen ollut vierailut sellaisessa. Reppureissausta ehkäpä suosittelisin ensin kokeilemaan hieman lyhyemmällä reissulla kuin tämä meidän. Opin matkan aikana enemmän kuin osasin odottaa ja sain uutta energiaa sekä kiinnostuksen kohteita. On todella terapeutista ja silmiä avaavaa lähteä oman elinalueensa ulkopuolelle

niin pitkäksi aikaa, että pääsee seuraamaan sen tapahtumia ulkoapäin. Ne tapahtumat ja elinolosuhteet saa suhteutettua muun maailman menoon ja etenkin sen maan asioihin, jossa sillä hetkellä on.

Liite 2. Oskarin päiväkirja

Matkan suunnittelua, töiden tekoa, opinnäytetyön työstämistä ja koulukurssien viimeistelyä. Elämä ennen matkalle lähtöä oli erittäin stressaavaa ja se oli esillä koko ajan. Viimeiset viikot ennen matkalle lähtöä olivat kuin painottomassa tilassa leijailua. Odotti koko ajan, että milloin se painovoima ottaa kiinni ja pääsee reissulle. Viimeiset päivät ennen matkalle lähtöä menivät kavereiden moikkaamisiin, viime hetken suunnitteluihin ja henkiin valmistautumiseen.

Kun lähtöpäivä koitti, oli helpotus ennemminkin siitä, että vihdoinkin se päivä on kuin että vihdoinkin pääsee matkalle. Tässä vaiheessa oikeasti vasta tajusi, että matka tapahtuu oikeasti. Matka Kiinaan tapahtui nopeasti ja vielä ensimmäisten päivien aikana vaati totuttelua ajatukseen, että ollaan oikeasti tekemässä tätä matkaa. Matkan ensimmäisten päivien aikana oli myös todella varuillaan, ei oikein uskaltanut socialisoitua ihmisten kanssa ja katsoi koko ajan, että onhan kaikki tavarat mukana.

Muutaman päivän jälkeen alkoi tottua ajatukseen 3 kuukauden matkasta läpi Kaakkois-Aasian. Huvittavinta totuttautumisessa oli se, että sama kaava päti Kiinassa kuin koti-Suomessa itse totuttautumiseen. Totuttelu tehtiin toistojen avulla, joita joka päivä säännöllisesti toistettiin. Näitä toistoja olivat esimerkiksi suihkussa käynti, aamupalan syönti sekä päiväkirjan kirjoittaminen. Toistojen avulla syntyy arki, jonka avulla ihminen pystyy tavallaan huijaamaan itselleen esimerkiksi pitkällä matkalla ollessaan, että jokainen päivä menee jollain tavalla saman lailla. Ihminen rakastaa turvallisuutta ja toistuvuutta ja näin syntyi mukavuusalue matkaa varten ja samaa kaavaa toistettiin koko Kiinan matkan ajan.

Ensimmäisen viikon jälkeen alkoi tulla itsevarmuus ja hallinnan ote takaisin. Pystyi helposti kommunikoimaan ja työskentelemään paikallisten kanssa, kun oli tottunut kielimuriin ja paikallisten tapoihin kommunikoida. Matkan suunnitteleminen pidemmälle alkoi myös luonnistua helpommin ja blogin kirjoittaminen aloitettiin kunnolla. Viimeisenä päivänä Pekingissä pääsimme myös kokemaan ainutlaatuisen keskustelun paikallisen opiskelijan kanssa, joka avasi meille kunnolla kiinalaista kulttuuria, politiikkaa ja historiaa. Ensimmäistä kertaa koko matkan aikana tunsin itseni ihan oikeaksi matkaajaksi.

Pekingistä matka kulki kohti Nanningia, jossa alkoi jo näkyä pitkäaikainen matkarutiini. Tämä matkarutiini koostui hotellin tai hostellin varaamisesta muutama päivä ennen lähtöä seuraavaan kohteeseen ja kyseisen alueen hahmottamista esimerkiksi erilaisten oppaiden tai artikkeleiden avulla. Tämä kaava on ollut matkan aikana toistuvaa ja tuo turvallisuutta kohteiden välillä liikkumiseen. Pää tarkoituksena on se, että ollaan ajoissa liikenteessä, kun siirrytään kohteiden välillä ja että suunnitelma esimerkiksi seuraavaa viikkoa kohden on jo hyvin hahmotettu.

Nanningista siirryimme kohti Beihaita, joka oli matkan ensimmäinen kohde, jossa tunsin, että oli poissa turistien kuljetulta polulta. Beihaiissa ei ollut yhtäkään ulkomaalaista turistia meidän lisäksi ja kukaan ei puhunut englantia. Aluksi ajatus siitä, että olimme ainoat ulkomaalaiset turistit koko paikassa, tuntui todella siistiltä, mutta kun aika kului, alkoi ilmetä ongelmia. Ensimmäinen asia mikä turhautti, oli se, että englannin kielestä ei ollut mitään apua kommunikoinnissa ja taksikuskit, tarjoilijat ja hotellin henkilökunta ei ymmärtänyt yhtään mitä yritit kommunikoida. Suurimman osaa aikaa tuntui kuin olisi puhunut seinälle. Tämä vaikeutti todella paljon joka päiväistä elämää, kun piti esimerkiksi saada informaatiota liittyen paikkoihin Beihaiissa tai edes tilata ruokaa ravintoloista.

Toinen asia, mikä turistina olemisen kanssa oli se, että paikalliset eivät olleet tottuneet näkemään länsimaalaisia kaupungissaan. Tämä näkyi esimerkiksi haluna ottaa valokuvia ja ihmiset halusivat ottaa yhteiskuvia ja jopa salakuvia meistä, mikä aluksi tuntui imartelevalta, mutta rupesi lopuksi ärsyttämään. Katseilta ja tuijotuksilta ei myöskään vältytty ja jatkuva tuijottelu rupesi usein ahdistamaan.

Vietnamissa alkoi päästä jo jyvälle siitä, kuinka matkustaa. Aloimme varata yösijoja, liikkumista paikasta toiseen ja yleisesti käyttäytymään aasialaisen kulttuurin mukaisesti paljon sujuvammin kuin Kiinassa. Olimme luoneet tietynlaisen kaavan, kuinka hoitaa siirtymisvaiheen paikasta toiseen. Aluksi hoitaisimme liikkumiset tilaamalla jonkinlaisen kyydin paikasta A paikkaan B, jonka jälkeen varaisimme yösijan paikasta B. Tätä kaavaa toistettiin läpi Vietnamin ja totesimme sen erittäin toimivaksi.

Ensimmäinen kohteemme Vietnamissa oli Hanoi. Hanoi oli kaupunkikohteena erittäin hyvä ja helppo näin jälkeempinä muihin kaupunkeihin verrattuna. Kaikkiin paikkoihin pääsi helposti kävellen ja eläminen oli halpaa. Hanoi oli myös ensimmäinen kaupunki koko matkan aikana, jossa törmäsimme useampaan turistiin. Ensireaktio oli pettymys, tuntui siltä kuin olisimme saapuneet johonkin etelän turistikohteeseen tuntemattomalta polulta. Etelä-Kiinassa emme juurikaan kohdanneet turisteja ja englannin kieli oli aika tuntematon pai-

kallisille. Hanoissa suurin osa paikallisista osasi englantia ja turismi näkyi koko ajan katukuvassa. Tällaiseen kohteeseen totuttelemisen vei muutaman päivän, kun pääsin lopulta yli ajatuksesta, että ei kaikkialla ole turismivapaata aluetta.

Kun ensireaktiosta oltiin päästy yli, alkoi hahmottua itse kaupunki ja sen ihmiset. Kiinaan verrattuna paikalliset olivat paljon ystävällisempiä ja mukautuneempia turisteihin. Tämä näkyi esimerkiksi kymmeninä turistitoimistoina, joita oli ympäri Hanoi keskustaa ja ravintoloissa englannin kielisine menuineen. Eläminen Hanoissa oli vain niin paljon helpompaa kuin Kiinassa, tuntui kuin olisi astunut lukiosta lastentarhaan turistina olemisen kannalta. Kaikkialla pärjäsi, vaikka ei mistään tiennytkään.

Hanoiin jälkeen lähdimme matkalle Ha Long lahdelle, joka on kuuluisa turistikohde Vietnamin. Lahdella yövyimme muiden turistien kanssa pienessä laivassa. Tämä matka oli ensimmäinen koko reissun aikana, jolloin periaatteessa jouduimme tekemisiin muiden turistien kanssa. Suomalaisia kun olemme, oli aluksi vaikeaa aloittaa keskustelua muiden turistien kanssa, ennakkoluulot muita kohtaan olivat korkeat ja ajattelimme aluksi, että muut turistit olisivat joitain sunnuntaimatkailijoita. Kun pääsimme tutustumaan heihin, ennakkoluulot tippuivat heti ja nämä ihmisethän ovat todella mukavia ja samantapaisia matkustajia kuin mekin.

Vietimme aikamme heidän kanssaan koko laivamatkan ajan ja vähän vielä jälkeinkin. Ja oimme kokemuksia ja neuvoja heidän kanssaan ja puhuimme yleisesti elämästä ja sen menosta. Tuo kokemus oli yksi parhaimmista koko reissun aikana ja se toi paljon rai-kasta vaihtelua reissun kaksistaan matkailun lisäksi. Tuntui myös, että mukavuusalue laajeni todella nopeasti ja huomattavasti tämän laivamatkan aikana. Laivamatkan jälkeen pystyimme paljon helpommin sosialisoitumaan tuntemattomien ihmisten kanssa ja kertomaan omista kokemuksistamme reissun ajalta. Tajusimme, että kuinka hölmöä on pitää ennakkoluuloja yllä muita matkailijoita kohtaan ja kuinka useasti he oikeasti ovat ystävällisiä ja samalla aaltopituudella.

Pohjois-Vietnamista siirryimme seuraavaksi Keski-Vietnamiin Hoi Aniin. Hoi An on yksi vanhimmista kaupungeista Vietnamin ja se sisältää useita turistikohteita. Viivyimme täällä pisimmän ajan koko reissustamme eli noin 7 päivää. Ei kestänyt kauaa, kun huomasimme, kuinka turistitöyhtäinen Hoi An oli. Koko kaupunki elää periaatteessa turisteista ja se rupesi vaivaamaan todella paljon loppuvaiheessa. Tajusimme, että 7 päivää on aivan liian paljon yhdessä kohteessa elämiseen. Ensimmäiset päivät kaupungissa menivät helposti ja nopeasti, kaikki oli uutta ja helppoa. Muutaman päivän jälkeen alkoi helposti kylästä asioiden toistumiseen, samat ruokapaikat, rutiinit ja ihmiset alkoivat väsyttää ja ylei-

nen toistuvuus alkoi jopa nolottaa esimerkiksi, kun päätyi usein samoihin paikkoihin syömään. Useasti päivät menivätkin yöpaikassa loikoiluun ja itsetutkiskelu, ”seikkailu” sekä motivaatio matkailua kohden hidastui. Huomasimme tämän kunnolla vasta, kun pääsimme lähtemään Hoi Anista etelään kohti Nha Trangia.

Nha Trang oli kuin stereotyyppinen rantalomakaupunki Etelä-Euroopasta, paitsi se oli täynnä venäläisturisteja. Nha Trang oli kuitenkin lomakaupunkina erittäin uniikki kokemus ja oli todella surrealistista olla kaupungissa keskellä Vietnamia, joka olisi hyvinkin voinut olla Venäjällä. Kaikki menut, kyltit sekä paikkojen nimet olivat vietnamin lisäksi venäjäksi ja paikalliset sekä turistitkin usein luulivat meitä venäläisiksi. Olimme ottaneet opiksi Hoi Anista ja viivyimme kaupungissa vain muutaman päivän ennen kuin lähdimme Mui Ne-nimiseen kylään.

Mui Ne oli rauhaisa tuulahdus kaupungin sykkeestä. Olemme huomanneet, että ympäristöllä on iso merkitys opinnäytetyön ja blogin kirjoittamisen kannalta. Mitä hektisempi ympäristö on, sitä vaikeampi on saada edes aloitettua kirjoitustyötä. Yösiellä on myös suuri merkitys, sillä olemme huomanneet, että tarvitsemme ainakin oman huoneen, jotta pystymme keskittymään kirjoittamiseen. Tällöinkin se voi olla vaikeaa ja parhaiten saan tuotosta aikaiseksi, jos olen täysin rauhallisessa julkisessa tilassa. Mui Ne oli hyvä paikka tekstin tuottamiseen, sillä se oli todella hiljainen rantakylä Etelä-Vietnamissa. Täällä saimme kirjoitettua itsepohdiskelevaa tekstiä sekä blogiin että opinnäytetyöhön.

Viimeinen pysäkki Vietnamissa oli Ho Chi Minh eli Saigon. Saigon oli toinen Vietnamin suurista kaupungeista Hanoi lisäksi ja odotimme sen olevan yhtä mukava kuin Hanoi. Jouduimme lievästi pettymään, sillä länsimaalaiskulttuuri oli vievä vahvempi kuin Hanoissa. Turistit olivat jollakin tavalla erilaisia ja varsinkin huume/prostituutioturismi kukoisti. Tuntui jopa surulliselta nähdä niin paljon neonvalojen valaisemia prostituutiopareja, jotka houkuttelivat lukemattomia määriä yksinäisiä turisteja seuraansa ja hämäriä tuktuk-kuskeja, jotka kauppasivat kaikenlaisia huumeita. Tajusimme, että Hanoi oli kaupunkina paljon vanhanaikaisempi ja turistit olivat aivan muista syistä lomailemassa kuin Saigonissa. Emme suoraan sanoen viihtyneen tällaisessa ympäristössä kauhean pitkään ja jatkoimme matkaa kohti Kambodzhaa.

Kambodzha oli koko reissun villikortti. Kambodzha oli maa, johon kummallakaan meistä ei ennen ollut minkäänlaista otetta. Huhut ja stereotypiat loivat minulle kuvan erittäin väkivaltaisesta ja jopa uhkaavasta maasta, jossa vallitsee korruptio. Tämä ei kuitenkaan tehnyt sitä, että olisi halunnut välttää Kambodzhan vaan päinvastoin tuntui, että halusi kokea tämän mystisen maan entistä paremmin, sillä kukaan muu tuttava ei ole siellä ennen käynyt. Odotukset Kambodzhaa kohtaan olivat kuitenkin suuret.

Ensimmäinen kohde Kambodzhassa oli maan pääkaupunki Phnom Penh. Vietimme siellä muutaman päivän hostellissa kaupungin ytimessä. Tuo hostelli oli erittäin vilkas ja tutustuimme useaan uuteen ihmiseen. Tapasimme myös ensimmäistä kertaa koko matkan aikana suomalaisen ja pääsimme jakamaan kokemuksia hänen kanssaan omalla kielellämme. Huomasin tässä kohtaa matkaa, että uusien ihmisten kanssa käydään aina samat keskustelut läpi. Kysytään kysymyksiä, kuten kauanko tämä henkilö on ollut reissussa ja miksi hän lähti reissuun. Näitä kysymyksiä sitten toistetaan jopa useamman kerran päivässä ja usein keskustelut eivät jatkut enää niiden jälkeen. Jotenkin tulee todella turtunut ole tällaiseen sosialisoitumiseen ja enää ei hirveästi houkuta käydä samaa kaavaa läpi uudelleen. Jollain tavalla kaikki oman ikäiset matkaajat ovat samankaltaisia ihmisiä ja aina löytyy jokin motiivi matkalle ja tosi usealle se on kotipuolesta pakeneminen. Monet haluavat uuden ympäristön hengittämiseen ja miettimiseen ja monelle herää kysymys; mitä haluan elämältäni?

Olen myös huomannut, että on näitä matkustajia jotka elävät uusista ihmisistä, juhlimisesta ja "äärirajoilla" elämisestä. Tämän kaltaisia ihmisiä löytyy usein vilkkaista hostelleista ja yöelämä-rikkaista kaupungeista. Tällaiseen elämäntyyliin en itse pystyisi matkalla ja jollain tasolla jopa vieroksun sitä. Haluan kokea matkalla asiat mahdollisimman autenttisesti ja ihmisläheisesti. Kotona Suomessa voi aina juhlia, mutta siellä ei voi tutustua esimerkiksi Angkor Watiin.

Phnom Penhistä siirryimme Siem Reap-nimiseen pikkukaupunkiin lähellä Angkor Watin temppeleitä. Tämä kaupunkialue oli sitä mitä halusinkin. Se oli raikas tuulahdus Phnom Penhin yöelämän täyteisestä kaaoksen kaupungista. Siem Reapissa huomasin, kuinka rutiinipohjaiseksi matkustamisemme oli käynyt. Kävimme pakollisissa kohteissa, kuten Angkor Watissa, mutta tuntui siltä, että energiaa nähtävyyksiin ja turistikohteisiin ei enää jaksaa käyttää niin paljon kuin reissun alussa. Esimerkiksi Kiinassa ja varsinkin Pekingissä kului melkein jokainen päivä siihen, että kiersimme ympäri kaupunkia tutkimassa kaikenlaisia kohteita ja saavuimme illalla takaisin yösijaan nukkumaan. Kambodzhassa päivät menivät useinkin siihen, että tehtiin yksi pieni aktiviteetti päivässä ja muuten työstettiin opinnäyte-työtä tai blogia. Vaikka kiinnostusta olisi nähtävyyksiä kohtaan ei energiaa sen käyttämiseen jaksaa enää käyttää niin paljon. Tärkeää oli myös huomata, että nähtävyyksiin turtui jollain tasolla. Kaakkois-Aasia on täynnä temppeleitä ja vanhoja raunioita ja kun olet käynyt säännöllisesti katsomassa sellaisia melkein viikoittain, huomaat, että loppujen lopuksi niillä ei ole hirveästi eroavaisuuksia ja jatkuva "vau-tunne" hälvenee.

Asia, jota oletimme Kambodzhassa varsinkin olevan olisi köyhyys. Olemme nähneet matkamme aikana köyhyyttä aina siellä täällä, mutta kaikista köyhin maa matkamme aikana oli Kambodzha. Olimme olleet oikeassa, sillä ensimmäistä kertaa matkan aikana tuntui, että olisi oikeasti päätyttyä kehitysmaahan. Aluksi ”rekisteröi” köyhyyden hyvin sekä huomasi ja ymmärsi, että elämä paikallisille ei todellakaan ole niin helppoa kuin se on meille Suomessa. Mutta yllättävän nopeasti köyhyyteen tottui, sitä näki niin useasti kaikkialla ja minkäänlaista näkyvää kuilua köyhien ja ”rikkaiden” välillä ei näkynyt. Köyhät ja menestyvät elelivät samalla kadulla, samanlaisessa ympäristössä ja varsinkin Phnom Penhissä tuntui, että kaikki olisivat melkein samalla viivalla.

Yleisesti Kambodzha oli erittäin mukava kokemus ja laajensi mukavuusaluetta entisestään. Maa tuntui siltä, että turismin kylmä koura ei ollut vielä kerennyt koskettamaan sitä täysin. Paikalliset ymmärsivät hyvin turismin arvon maalle ja olivat valmiita auttamaan tarvittaessa. Ehkä yksi tärkeimmistä asioista mitä Kambodzhasta jäi mieleen, oli sen mystiikka. Tuntematon maa monille ja pimeään historian takana hohtava matkakohde, joka tulee varmasti vaurastumaan tulevaisuudessa turismin avulla.

Thaimaa oli toinen matkan kohteista, joissa olin jo ennestään käynyt. Kyseistä maata kohtaan minulla oli ristiriitaisia muistoja. Olin nuorempana yllätynyt kuinka turisti painoitteinen Thaimaa oli. Vertasin sitä Kiinaan, joka oli kuitenkin ensimmäinen maa Aasiassa, jossa olin käynyt ja tuolloin turisteja ei ollut siellä juurikaan. Thaimaa oli aivan toinen tarina ja turisteja oli todella paljon ja jo nuorempana se tuntui jotenkin epäaidolta. Varsinkin kukoistava seksiturismi näkyi selvästi katukuvassa ja kaikki oli tehty turistiystävälliseksi. Nämä piirteet eivät vedonneet minuun yhtään ja yleinen muisto Thaimaasta oli pettymys.

Tällä kertaa saavuimme Thaimaahan ensimmäiseksi Bangkokiin. Aikaisempaa kokemusta minulla ei ole kyseisestä kaupungista, mutta nuoruuden muistot varjostivat kuitenkin ennakkoluuloja. Yllätykseksemme Bangkok oli mukavan tuntuinen kaupunki ainakin asuinalueemme ympäriltä ja tuntui jopa siltä, että olin arvioinut Thaimaan väärin. Kun hostellia varasi Bangkokiin, huomasi myös sen, kuinka paljon korkeammalla oli turistien taso majataloja kohden kuin Kambodzhassa, jossa pelkkä kuuma vesi oli jo itsessään luksus. Emme viettäneet Bangkokissa kuin muutaman päivän ja siirryimme jo seuraavaan pienempään kaupunkiin, Prachuapiin.

Prachuapissa sai ensimmäistä kertaa Thaimaassa olon aikana tuntea oikeasti miltä tuntui matkustaa turistisesongin ulkopuolella. Kyseinen kaupunki oli erittäin hiljainen ja vain muutamia turisteja oli nähtävissä. Tämä oli täysi yllätys sille mihin olin Bangkokissa ehtinyt tottumaan. Bangkokissa kadut vilisivät turisteista, kun taas Prachuapissa heitä näkyi vain siellä täällä. Jo yli kaksi kuukautta matkattuaan alkoi tässä vaiheessa matkustaminen

yleisesti jo vähän puuduttaa. Tuntui siltä, että samoja rutiineja ja ainaista maiseman vaihdosta ei enää oikein jaksaisi. Asiat kotona olivat yleisesti hyvin, eikä mikään pakonomainen asia kiidättänyt takaisin Suomeen. Silti tuntui välillä siltä, että takaisin kotopuoleen voisi jo lähteä. Tunne ei ollut niinkään koti-ikävä vaan jotain muuta. Tuntui siltä, että kotona Suomessa olisi niin paljon asioita joita pitäisi ja haluisi tehdä. Aasiassa asiat oltiin jo päälisinpuolin nähty, maan vaihdokset eivät tuoneet mukanaan enää sitä uutta ja ihmeellistä puolta niin voimakkaasti sekä nähtävyydet alkoivat tuntua toisiaan toistavilta. Tämä tunnetila laski myös yleisesti motivaatiota matkaa kohtaan, opinnäytetyön ja blogin kirjoittaminen ei kiinnostanut juuri yhtään ja matkan yleinen reflektointi tuntui vaikealta. Tämä tunnetila ei ollut kuitenkaan jatkuvaa, välillä tuli pilkahduksia ja tajusi, että onhan tämä uniikki ja hieno kokemus matkata läpi Aasian.

Pitkä oleskelu samassa paikassa ei myöskään auttanut tilannetta ja jatkuva rutiinien toistaminen pienessä rantakaupungissa alkoi tuntua todella puuduttavalta jatkumolta varsinkin loppua kohden. Prachuapissa tuli myös esille, kuinka yllättänyt ja jopa ylpeä olen siitä, miten tiimityömme Johnin kanssa toimii. Tiedän kokemuksesta armeijassa ja seurusteluelämässä, kuinka tärkeää on se, että ihmisillä on sama tavoite ja rehellisyys toisiaan kohtaan. Äitini sanonta tulee minulle usein täällä Aasiassa matkustaessa mieleen; ”Oikeat ystävät tulevat esille matkustaessa.”

Siirryimme Prachuapista Phuketiin. Phuket on kaupunki, jossa olen ollut kaksi kertaa aikaisemmin ja muistan kyseisen paikan hyvin kansainvälisenä ja eksoottisena paikkana. Oleskelumme aikana Phuketissa huomasin harmikseni, että kaupunki oli muuttunut huomattavasti viime kertojen jälkeen. Alueesta oli tullut erittäin turistimainen ja kadut olivat täynnä baareja, hierontakeskuksia sekä prostituoituja. Huomasin, että muistoni olivat kullanneet kyseisen kaupungin ja olin surullinen siitä miksi kaupunki oli kuitenkin vielä entistään muuttunut.

Phuket on tällä hetkellä hyvin verrattavissa esimerkiksi Kanarian saariin. Matkailun yleistyminen Aasiassa ja sen halpeneminen on avannut tietä useammalle turistille, joka taas on mahdollistanut Phuketin kaltaisten rantalomakohteiden rikastumisen turismin avulla. Onko tämä sitten paha juttu? Tavallaan. Varsinkin reppureissaajat omaavat sellaisen mentaliteetin, jonka avulla he toivovat elävänsä hiljaisissa, paikallisten suosimissa alueissa joissa ei ennen länsimaalaista olla nähty. Usein Aasiaa matkatessa tämä unelma voi kuitenkin särkyä ja monet isot kaupungit, jotka toimivat porttina pienempiin ei niin tunnettuihin paikkoihin ovat muuttuneet turistien lomakohteiksi. Reissaaja voi joutua pakostakin yöpymään tällaisissa keskuksissa. Kaupungit ja alueet muuttuvat turismikeskuksiksi myös entistä nopeammin ja kiitos Internetin kaikki haluavat päästä löhöilemään autoille rannoille ja saarille. Ongelmana siinä tuleeekin se, että kaikki haluavat sitä. Paikallisille turismista on toki

hyötyä paljonkin. Varsinkin Phuketin tapauksessa, jonne iski 2000-luvun alussa tsunami, on turismi erittäin iso elinkeino menestyä. Itselle tärkeintä matkatessa on kuitenkin paikan aitous ja suurin osa siitä katoaa massaturismin ja kansainvälisyyden myötä.

Kuvani Thaimaasta muuttui maassa käynnin aikana. Yksi kaupunki ei voi muokata koko kuvaa maasta matkustajalle ja maasta kuin maasta tulee aina löytämään kohteita, joista oikeasti nauttii. Bangkok ja Prachuap olivat todella mukavia kaupunkeja vierailta ja niistä tulleet muistot ovat suurimmilta osin positiivisia. Phuket oli taas Thaimaan musta lammas, joka oli hyvä esimerkki siitä kuinka paljon turismi voi muuttaa kaupunkia ja sen kulttuuria. Matkan lopun lähestymisessä huomaa entistä useammin kuinka paljon sitä ajattelee Suomea ja asioita mitä Suomessa arvostaa ja välillä kaipaakin. Kuva Thaimaasta kuitenkin parani huomattavasti, mutta samat aatteet ja arvot mistä matkustamisessa rakastaa olivat kuitenkin säilyneet vuosien myötä.

Malesia oli kokemuksena ja maana tuntematon. Mitään tietoa maan kulttuurista ja sen ihmisistä ei juurikaan ollut. Malesian ensimmäinen kohde oli Kuala Lumpur ja tarkemmin Chinatown. Alkuperäinen suunnitelma oli majailta Kuala Lumpurissa viisi päivää, mutta suunnitelmat muuttuivat.

Muutaman päivän oleskelun jälkeen jouduimme keskellä yötä sairaalaan Johnin vakavien terveysongelmien takia. Keskellä yötä tuntemattomaan sairaalaan joutuminen, tuntemattomassa maassa oli erittäin outo ja tuntematon kokemus aluksi. Varsinkin, kun ei ollut tietoa, että mistä Johnin kivut johtuivat ja mikä olisi tulevaisuuden suunnitelma. Saavuttamme sairaalalle ja ensimmäisen diagnoosin saatuaamme, vaikutti siltä, että kotiin lähtö olisi tulossa nopeammin kuin oletettiin. John joutui hoito-osastolle ja minulle siirtyi vastuu koko matkasta. Jouduin täyttelemään valtavan määrän vakuutuspapereita ja olemaan yhteydessä Johnin perheeseen hänen tilastaan. Kaikki nämä kokemukset olivat täysin uusia ja mukavuusalueelta oltiin siirrytty yönaikana aivan muualle. Käsittelin asiaa paikan päällä yllättävän viileästi ja systemaattisesti, en tiedä oliko armeijakoulutuksestani ja siellä opitusta nopean tason stressikäsitteystä jotain hyötyä, mutta sain kaikki Johniin liittyvät asiat paikan päällä hoidettua hyvin. Hämmennys tässä tapauksessa oli kuitenkin suuri.

Kun John oli viety osastolle ja pääsin ensimmäistä kertaa istumaan pariin tuntiin, iski hämmennys. Muutaman päivän päästä pitäisi lähteä takaisin Suomeen, mikä tarkoittaisi suurta suunnitelmien muutosta ja lennot jotka ostimme, olivat turhia, parin viikon tulevaisuus oli heitetty täysin roskeen ja se tuntui hyvin oudolta, mutta ei kuitenkaan pelottavalta. Onneksi kuitenkin asiat Johnin terveyden kannalta eivät olleet niin vakavia kuin aluksi oletettiin ja hän pääsikin parissa päivässä takaisin hotellille.

Tuo kokemus kuitenkin muutti suhtautumistani matkaan ja toisen ihmisen kanssa matkustamiseen hyvin paljon. Tuntui kun olisimme saaneet toisen mahdollisuuden matkustamiseen ja arvostimmekin paljon enemmän seuraavaa kohdetta Kuala Lumpurista. Vaikka Kuala Lumpurin aikana pääsimme kokemaan ehkä matkan negatiivisemmat kokemukset, oli se kuitenkin yksi parhaimmista ja elävimmistä kohteista koko matkan aikana.

Seuraava kohde Malesiassa oli Melakan kaupunki. Melaka on siitä uniikki kaupunki ja alue, että sen historia on hyvin rikas kulttuurillisesti. Kyseisellä alueella on elänyt useita eri kansakuntia portugalilaisista britteihin. Alueella on myös rikas islamin uskonnon historia ja se näkyi kaupungissa edelleen vahvasti. Yllätyksenä kuitenkin tuli, kuinka helppoa eläminen Melakassa oli tuon seitsemän päivän aikana. Kaikki puhuivat englantia ja ihmiset olivat tottuneet turisteihin.

Jokapäiväinen kanssakäyminen ihmisten kanssa oli todella nopeata ja yksinkertaista ja minkäänlaisia turistihujauksia ei ollut. Varsinkin Kiina tuntui todella vaikealta maalta joka päiväiselle elämälle ja siellä kaikenlainen toiminta oli usein monimutkaisten kanssakäymisten jälkeen saavutettavissa. Melakan jälkeen ymmärrän myös paremmin isojen turistikohteiden viehätysten turisteille, sillä kaikki puhuvat englantia ja ehkä jopa omaa kieltä. Palvelut ovat lähellä ja niitä saa helposti. Kaikki on melkein kuin luotu sinua varten. Tämä näkyi hyvin Melakassa, joka on pitkään ollut kiinalaisten suosima kohde. Melakassa vietimme viikon ja se viikko meni todella nopeasti. Ehkä matkan lopun jo häämöttäessä aika kului paljon nopeammin kuin ennen. Matkan loppuminen näkyi myös univaikeutena ja joka päiväisenä puhumisena siitä mitä tekisi, kun palaa takaisin kotiin.

Matkan viimeinen kohde oli Singapore. Tässä kohtaa matkaa alkoivat odotukset kotia kohtaan olla jo suuret. Vain muutaman päivän päästä pääsisimme takaisin Suomeen ja tekemistä riittäisi vaikka kuinka saavuttuamme. Odotus oli välillä todella vaikeaa ja useina öinä nukkuminen oli todella suuren taistelun takana. Arvostus matkaa kohti nousi myös viimeisten päivien aikana ja huomasimme nauttivamme täysin siemauksin elämästä Aasiassa. Kun viimeinen päivä koitti, olin innoissani kotiin pääsystä kuin lapsi joulusta. Kolme kuka kautta jatkuvaa matkustamista ja uuden kokemista alkoi tuntumaan jo raskaalta ja vihdoin pääsisi tuttuun ja turvalliseen ympäristöön.